

CERKVENI GLASBENIK

GLASILO CECILIJINEGA

DRUŠTVA V LJUBLJANI

Št. 1., 2. - Leto 51.

Januar, februar, 1928

Dr. Fr. Kimovec:

JAKOB ALJAŽ.

Jakob Aljaž je bil rojen dne 1. julija leta 1845. Zavrhom pod Šmarno goro v smleški župniji. V ljudsko šolo je hodil doma in v Ljubljani v normalko; gimnazijo je obiskoval v Ljubljani; od druge do sedme šole je bil v Alojzijevišču. Tu se mu je, kakor že marsikomu, nudila prva, dasi zelo skromna prilika, učiti se petja in glasbe. Tedaj je v Alojzijevišču poučeval glasbo A. Nedvəd, ki je zlasti na razvoj slovenske pesmi mogočno vplival s svojimi plemenitimi, zvočnimi, pristrčnimi in hkrati poljudnimi skladbami. Aljaž si je že v svojih deških letih nehote privzgojil tisti rahli čut za nežno, božajočo lepoto, ki jo njegovo glasbeno delovanje tako značilno očituje.

Nedvəd je veliko Aljaževo glasbeno nadarjenost hitro spoznal in ga je opominjal, naj darove izrabi. In Aljaž je slušal, sebi in naši pesmi v korist. Začel se je sam učiti harmonije, vzgojil si je izmed gimnazijcevtovarišev dober zbor, posebej pa še izvrsten kvartet, ki je mnogo prepel novih maš in drugih slovesnosti in ki je slovel, ko se je bil že davno razšel.¹ — Kot osmošolec je Aljaž vodil zbor gimnazijcev; pel je pri mašah v »Križankah«.

Po maturi je odšel na dunajsko vseučilišče študirat klasično filologijo; tudi tu se je kot pevec udejstvoval v »Slovanskem pevskem društvu«. Ko se je vrnil z Dunaja, je pel v stolnici pri Foersterju in v čitalniškem zboru 1. tenor.

Srce ga je vleklo v drug poklic: po enem letu dunajskega študija je stopil v ljubljansko bogoslovje, kjer je takoj prevzel vodstvo petja, hkrati pa s svojim zvonkim tenorjem pomagal Foersterju na stolnem koru.

V semenišču je namesto bornega dotedanjega okteta brzo vzgojil zbor 30 pevcev, ki je zlasti pri procesijah o veliki noči in o sv. R. Telesu

¹ Poročevavec je kot dijak, bogoslovec in mlad duhoven pogosto slišal praviti o njegovih vrlinah. Tvorili so ga: Aljaž, Kunstelj, Poč, Golob.

deloma po izvrstnem, mogočnem petju, deloma pa kot novost vzbujal splošno pozornost. Učil je tovariše bogoslovce tudi koral.

Leta 1871. je bil posvečen v mašnika. Poslali so ga za kaplana v Tržič na Gorenjsko. Tu je ustanovil dva moška zbora: za čevljarске pomočnike in za gosposke — meščanske — mladeniče (Herrensöhne) in jih pripravil do tega, da so začeli tudi slovenski peti. Pa tudi sicer je za posebne prilike sproti zbiral pevce in sestavljal zборе. Za cesarjev obisk n. pr. na Bledu leta 1883. je zbral skupaj 60 pevcev — za tiste čase nezaslišano število. Iz Tržiča je poslal Ign. Hladnika v ljubljansko orglarsko šolo.

Leta 1880. se je preselil kot župnik na Dobravo pri Kropi. Prav tedaj se je pri nas razvnela »cecilijanska vojska«. Foerster je začel z vso odločnostjo pa tudi brezobzirnostjo nastopati v skladbah in praktično v stolnici za resnobno, dostojno cerkveno glasbo, kakor so jo zahtevali liturgični predpisi. Z železno vztrajnostjo je uveljavljal načela, kakor jih je med Nemci tako ognjevito zastopal Witt. Foerterja je napadal «Slovenec» in mu celo husitstvo očital. V boj je živahno posegala duhovščina, vajena starega. Stvar je vso slovensko javnost tako razgibala, da so branjeveke Foersterja javno na cesti zmerjale. Med redko sejanimi prijatelji in zagovorniki novejšje struje se je odlikoval Aljaž s svojimi živahnimi članki v »Narodu«.

Leta 1889. se je Aljaž z Dobrave preselil na Dovje. Tu, pod vzhodom naših gorskih velikanov, se mu je kot človeku, vnetemu za vsakršen pojav lepote, sama po sebi vnela ljubezen za krasoto naših planin. Prečudno ga je skelelo, da so bile naše planine do tedaj skoro popolnoma v rokah Nemcev: pota, napisi, zavetišča, vse je bilo nemško. In z vso hvalevredno odločnostjo se je lotil dela na nerazorani ledini slovenskega planinstva. Z velikim trudom, pa tudi z velikimi lastnimi gmotnimi žrtvami je s podporo Slovenije začel utirati nova pota, postavljati kočje in domove. Tako je zgradil leta 1895. Staničevo zavetišče pod triglavskim vrhom, da se planinec v njem zavaruje pred strelami; iz istega leta je železni stolp vrh Triglava s slikanim veličastnim razgledom, da obiskovavec z njegovo pomočjo vsak vrh lahko določi. Leta 1896. je vstala Triglavska hiša na Kredarici in Aljažev dom v Vratih in Triglavska kapela na Kredarici. Leta 1909. se je pa povečal Aljažev dom v Vratih.

Poleg planinstva je začel na Dovjem v večji meri gojiti glasbo. Saj je nikoli ni zanemarjal — še kot bogoslovec in kot župnik na Dobravi je marsikaj komponiral (»Občutke« n. pr. spotoma z Dobrave na Brezje). Začel je nabirati material za Mohorjevo »Slovensko pesmarico«. Hoteli so, naj bi preuredil in z napevi opremil Razlagovo pesmarico. Pa je izdal (1898. in 1900.) dva mogočna zvezka čveteroglasnih moških, mešanih, ženskih zborov, ki vsebujejo svetne, nekaj pa tudi cerkvenih pesmi. Pesmarica je Mohorjevi družbi pomagala do mogočnega porasta, še bolj pa je do porasta pomagala slovenskemu zborovskemu petju. Leta 1923. je priredil oba dela za 2. natis.

To delo ga je tudi nagnilo, da je začel pridno samostojno komponirati. Izdal je 9 zvezkov lastnih skladb: mešanih in moških zborov, ki so se veliko peli in se bodo še.

Zadnja leta je pisal v »Pevca« »Pevske spomine« (1923—25), v »Planinski vestnik« pa »Planinske spomine« (1922—23). Ti spomini so polni zajemljivih podrobnosti iz naše pevske in planinske zgodovine. Pisani so živahno, slikovito, vsi so prepleteni s prijetno, dobrodušno, pogosto duhovito, pa nikjer žalečo dovtipnostjo.

Prav v zadnjih letih je komponiral še nekaj psalmov za moški zbor in jih poklonil moškemu zboru v škofovih zavodih.

Aljaž je bil zelo razborit pa tudi zelo praktičen. Zato je svoje literarno glasbeno delovanje prav do konca združeval s praktičnim. Povsod, kjer je bil, je zbiral pevce, ustanavljal zборе. Na Dovjem je sam vežbal cerkveni in društveni pevski zbor po več ur na teden; sam je orglal, kadar je bil kaplan pri oltarju. Krasen spominek si je že med vojsko l. 1915. postavil v cerkvi v novih, zelo se posrečilih orglah. Izdelal jih je Milavec ozir. njegova delavnica, intonirati jih je moral pa že Naraks, ker je mojster Milavec med delom umrl. Hvalevredno je zlasti to, da je dal načrt za omaro delati posebej arhitektu (Vurniku) in je s tem dosegel, da so dovške orgle umetnina tudi za oko, ne samo za uho, tudi kot arhitektura, ne samo kot muzika.

Aljaž je kot glasbenik za razvoj naše glasbe zelo pomemben. V skladbah je jasen, krepek, izrazit; hkrati mehek in nežen, trdote v skladbah ni, kakor je ni bilo v značaju. Diatonik je, s prozorno harmoniko. V skladbe rad vpleta učinkovita solistovska mesta (tenor, bariton) z lepo, čuvstveno kantileno. Skladateljski vzor in učitelj mu je bil Foerster; in res bi marsikatero Aljaževo mesto moglo stati v Foersterjevih skladbah.

Pa še bolj kot skladatelj — se zdi — je pomemben kot zbiratelj. Zato »Pevca« (I, 2) po pravici pravi: »Aljaževo največje delo za slovensko glasbo je »Mohorjeva pesmarica«. Velikanski vpliv te izdaje ve popolnoma ceniti le ta, kdor je naše pevsko-glasbene razmere poznal dotlej, pa jih primerja z današnjimi. Saj prej zborov, ki bi se bavili s slovensko pesmijo, skoro ni smo poznali. Kar je bilo, so bili izvečine samo »čitalniški zbori«, pa še te je tvorilo malomeščansko izobraženstvo in polizobraženstvo, preprost človek skoro nikjer ni imel dostopa. Pa tudi ti zbori (ponajveč kvarteti) so nastopali s par pesmimi pri kakih veselich, nekateri so hodili od kraja v kraj, kjerkoli je inteligenca — izobraženstvo — priredila »narodu« veselico. Z Aljaževo pesmarico je nastopil preobrat. Ljudstvo se je je z veseljem oklenilo in pelo, pelo... Pevski zbori so rastle kakor gobe po avgustovem dežju, njih vsakdanji kruh pa je bil Aljaž s svojo pesmarico.«

Res! Slovenski zbori so se tedaj rodili in bujno zaživel. Danes ima pogosto ena župnija več pevcev kakor so jih pred Aljaževo pesmarico imeli celi dekanati. Aljaževa pesmarica je omogočila to neverjetno pevsko kulturo v slovenskem narodu, da so nastale pevske zveze, ki štejejo sto

in več organiziranih dobrih pevskih zborov. In ti zbori prirejajo leto za letom velike pevske sestanke s koncerti in nekakimi — dasi doslej še ne formalno, gotovo pa stvarno — tekmovalnimi in velikimi skupnimi nastopi, da taki skupni zbori štejejo po nekaj stotin pevcev...²

Kot človek je bil Aljaž navzlic svoji nadarjenosti in duhoviti dovtipnosti daleč nad povprečno mero ljubezniv, blag; res je bil, kar se da, hudomušen, pa nikoli žaljiv, verus Israelita, in quo non erat dolus — mož odkrit, dasi burkast, pa vendar skoro otroško preprost značaj, nad vso moč dobrohoten. In gostoljuben in darežljiv tudi nad vse mere in meje. Če bi se vsi duhovni, dijaki, planinci in siromaki in še — postopači, ki jim je njegova desnica delila, jih gostila, zgrnili v en zbor — ej to bi grmelo v mogočni hvali in triglavske temelje potresalo! Zato je umrl brez premoženja: knjige, ponošena obleka, obrabljen klavir in daljnogled — ta pa izvrsten — to je bila vsa njegova zapuščina.

Zato ga je vse spoštovalo, vse ljubilo. Ko je po težki operaciji n. pr. hotel oditi v pokoj, se je vsa duhovščina radovljiškega dekanata soglasno uprla in dosegla pri njem in pri škofu, da je še ostal. Za vse na svetu bi njegovega duha in njegovega dobrovoljnega živahnega dovtipa, ki je njih sestanke tako poživljal, ne bili hoteli pogrešati.³

Znana je bila njegova širokoustna »lovska« — bolje: »planinska latovščina«. Kolikrat smo ga sredi največjega ognja in najbolj vnetega razmaha ustavili: »Jaka, zdaj si se pa pokadil!« — Ali je bil morda hud? Ali je hotel dokazovati, da je njegova široka latovščina vendar le resnica? Kaj še! Široko se je zarežal, da ga je prav v obisti doli pretreslo, in neznanski dobro mu je delo, da smo njegovo latovščino izpregledali.

Kot duhoven je bil skrben, vsem ovčicam dober, zamere ni poznal. Kot pridigar je bil jako plastičen, praktičen, konkreten. Marsikak znesek je vložil v dovško župno cerkev, v njen zid, v nje opremo.

Umril je 4. maja leta 1927., pokopali smo ga ob velikanski udeležbi domačinov in tujcev dne 7. maja. »Ljubljana«, katere častni član je bil, mu je ob osirotelih orglah pela Premrlov »Requiem«, »Glasbena Matica«, katere častni član je tudi že davno bil, mu je deloma v družbi s pevci »Ljubljane« — zapela pred hišo in v cerkvi nagrobnice. — Majhen, pa neizrečeno ljubek nagrobnik po profesorja Vurnika načrtih krasi njegov grob ob cerkveni steni.

² Najsijajnejši tak skupen nastop je bil leta 1923., ko je pod vodstvom prof. Bajuka pelo okrog 1400 pevcev pri maši na Katol. shodu — pevci so bili iz nad sto zborov, pa so peli, kakor da je to enoten, v skupnih dolgotrajnih vajah izurjen zbor.

³ Kdor je bil ob orientalskem kongresu navzoč pri predavanju v Ljudskem domu, ne bo nikoli pozabil, kako je Aljaž sijajno rešil skrajno nepriliko, ko je elektrika za celo uro odpovedala. Odlični tujci, gostje, škofje, med njimi d'Herbigny, so njega in navzoče občinstvo, ki ga je Aljaž popolnoma za seboj potegnili, da je pelo in se radovalo, namesto da bi vznevoljeno odšlo, naravnost občudovali in po lastnih izjavah prav ob tej docela improvizirani ljudski zabavi značaj slovenskega človeka globlje doumeli kakor z vsemi pripravljenimi prireditvami in slavnostmi.

Za svoje odlično kulturno delo je bil odlikovan že v Avstriji. V novi, domači državi ga je kralj odlikoval z redom Sv. Save 4. in 3. razreda... Bog pa — smo uverjeni — ga odlikuje s srečo in slavo, s plačilom prvega razreda...⁴

Ciril Kumar:

MOJA ŽIVLJENSKA POT IN GLASBENI SPOMINI.

Sledeči svoj življenjepis objavljam na prošnjo urednikovo, ki me je zaprosil za podatke v Slovenski bibliografski leksikon. Ker mi je pa spis nekoliko narastel in prinaša obilno zanimivih glasbenih spominov, se je zdelo g. uredniku primerno, da ga v celoti priobčim v »C. Gl.«.

Rodil sem se 27. novembra leta 1864. v Kojskem pri Gorici (Brda) na Primorskem, kot sin (izmed 16 otrok) Karela, posestnika, poštarja itd. in Katarine roj. Valentinčič.

Moj ded Josip je bil v svojem rojstnem kraju v Kojskem ljudskošolski učitelj, organist in posestnik. Veljal je za najboljšega organista v celih Brdih. Igral je prav dobro tudi klavir in gosli. Po njegovi smrti (1872), ko ni bilo dobiti drugega organista, je opravljal začasno orgljanje in poučevanje petja moj brat Josip, ki je bil takrat v VI. razredu goriške gimnazije, star komaj 15 let. Bil je odlični dijak in tudi zelo nadarjen za glasbo. Žalibog pa, pokosila ga je smrt v cvetu mladosti 16 let starega (1873). Ker je po njegovi smrti ostala župna cerkev v Kojskem zopet brez organista in drugega ni bilo mogoče dobiti, videvši moj oče v meni veliko veselje za glasbo, ko me je večkrat videl še kot otroka brskati po malih hišnih starih orgelcah (z 2 reg. in 4 okt.!) igraje pesmice, ki sem jih slišal v cerkvi, me je pošiljal komaj 8 letnega otroka učiti se klavirja k bližnjim organistom sosednih župnij, da se naučim za silo orgljanja in prevzamem mesto organista.

Ker je bila župna cerkev kojščanska še vedno brez stalnega organista, so zidali name češ, saj se Ciril »Profesorjev« (tako so nas nazivali pri hiši) kimalu izučil in bo orglal! No, po triletnem učenju klavirja in ker so me tako naganjali k orgljanju, sem se lotil z velikim veseljem tudi tega. Poskušal sem igrati lahke Riharjeve in Potočnikove pesmice na domačih, hišnih orgelcah najprej. Ko sem čutil, da že nekaj zmorem, sem se spravil na orgle v cerkvi, ter sem že v 11. letu starosti (1875) poleti enkrat v splošno začudenje prvič orglal pri navadni nedeljski sv. maši in potem dalje vsako nedeljo ter v adventu pri jutranjicah.

Bližali pa so se božični prazniki. Organista, ki bi orglal pri slovesnih petih mašah, zopet ni bilo nikjer dobiti. Kaj početi? Vrgli so se zopet name: »Saj že znaš toliko; lahko tudi pri slovesnih petih mašah orglaš!« Navdušen k temu po tedanjem g. župniku Koršiču, mojem očetu in cerkvenih pevcih, sem se lotil korajžno lahkih Riharjevih in Cvekovih bož. pesmi in tako sem opravil tudi orgljanje o bož. praznikih. Seveda pedala se nisem lotil, ker ga nisem mogel doseči, dasi sem ga tako poželjivo gledal. Latinske maše pa se tudi niso pele, ker ni bilo organista; da bi jih orglal.

Ker sem pa že sam uvidel, da ne gre kar tako naprej brez nadaljnjih glasbenih studij, sem prosil očeta, naj mi preskrbi kakšnega boljšega učitelja glasbe. Nato me je oče pošiljal po dvakrat na teden v Gorico k glasbeniku Antonu Hribarju, vadniškemu učitelju in skladatelju (bratu skladatelja p.

⁴ Prim.: Dolinar: Jakob Aljaž, »Pevecc« 1921; Aljaž: Pevski spomini; Premrl: Biogr. leksikon; časnikarska poročila.

Angelika Hribarja). Pri njem sem se učil klavirja in splošne teorije glasbe. Napredoval sem v 2 letih že toliko, da sem lahko igral skladbe o. Ang. Hribarja, o. H. Sattnerja in celo A. Foersterja. Nato sem cerkveni pevski zbor, broječ tri moške glasove (!) — (to je zadostovalo takrat za proizvodvanje Candottovih in Kubikovih maš) — pomnožil z večglasnim in številnim mešanim zborom. Seveda pri slovesnih petih mašah so bili še vedno na programu Candotti, Mercadante itd., ker takrat ni šlo drugače.

Zasijalo pa je solnce cecilijanstva!

Naročil sem se že leta 1878. na »Cerkveni Glasbenik«, katerega sem vestno in skrbno motril in iz njega črpal potrebna navodila k reformi cerkvene glasbe. Tu sem šele razvidel, kakšna je cerkvena glasba in kakšna bi morala biti! Navdušil sem se za cecilijansko idejo.

Ob priliki shoda za ustanovitev Cecilijinega društva za goriško nadškofijo, sem se bil seznanil s skladateljema Jan. Kokošarjem, ki je bil takrat še bogoslovec v III. letniku bogoslovja v Gorici, in z Dan. Fajgeljem, učiteljem v Tolminu. Oba gospoda sta me navduševala za cecilijanstvo; kazala mi pravo smer in me bodrila h komponiranju. Vzbudil sem namreč njih pozornost name z mojo skladbo, binkoštno pesmijo, izšlo v »Cerkv. Glasb.« leta 1882. Tedaj sem bil star 18 let.

Pri g. Kokošarju sem se tudi učil harmonije, kontrapunkta, glasbenih oblik itd. Na orglah pa sem se sam izpopolnjeval. Nabavil sem si Kothejevo crglarsko šolo in jo skrbno študiral in preigraval, ter se s tem privajal pravilnemu preludiranju. Igral sem tudi preludije od drugih, imenitnih skladateljev in klasikov kakor: Stehle, Brosig; še Bachovih fug sem se lotil.

Udeleževal sem se glasbenih tečajev v Ljubljani v orglarski šoli, kjer so predavali A. Foerster o harmoniji, kontrapunktu in drugih glasbenih predmetih, o. Angelik Hribar o gregor. koralu, prof. Gnezda o liturgiji in zgodovini glasbe itd. Udeleževal sem se vseh zborovanj, sestankov in shodov ob ustanovitvi Cecilijinega društva za goriško nadškofijo; tudi onega na sv. Gori, kjer smo peli Karinovo mašo za mešan zbor à capella pod vodstvom župnika šebreljskega A. Harmela (1883—1884).

Poučen o liturgičnem petju in še precej dobro podkovan teoretično in praktično v glasbi sploh, sem začel uvajati na kojsčanskem koru pravo glasbo, v cerkvenem duhu. Iztrebil sem iz kora teatralne latinske maše (Candotti, Mercadante, Rotta, Kubik) in začel s skladbami priznanih cerkvenih skladateljev: A. Foersterja, o. H. Sattnerja, o. Ang. Hribarja i. dr. kakor: Molitorja, Kaima, Zangla, Schweitzerja, dr. Witta i. dr. in uvedel tudi liturg. gregor. koralno petje. Velika opora mi je bil pri tem preč. g. dr. Fr. Sedej, takratni prof. bogoslovja, sedanji prevz. goriški knezonadškof, ki me je bodril in navduševal za cecilijansko idejo. Deloma mi je daroval, deloma izposojeval v prepis potrebne cerkvene skladbe, da sem lažje prišel do njih. Saj ni takrat kojsčanska župna cerkev dajala organistom na razpolago nikakih cerkvenih muzikalij, ampak moral si jih je vsak sam nabavljati, tako tudi jaz. No, saj sem itak orglal in poučeval in vodil petje, da ne rečem: »Vse za božji lon!« — Nočem se hvaliti, toda petje je bilo pod mojim vodstvom vzorno. Peli smo dovršeno zelo težke cerkvene skladbe zgoraj navedenih komponistov.

O mojem delovanju kot organist in pevovodja na cerkvenem koru v Kojskem od 1875—1884 (v mladosti 11—18. let), sem poročal v »Cerkv. Glasb.« 1883 str. 78). Skoraj vsako leto mojega delovanja sem romal s cerkv. zborom o porcijunkuli na Sv. Goro pri Gorici, kjer smo proizvodjali latinske maše à capella. Gojili smo tudi narodno in umetno posvetno petje, ter prirejali v domači čitalnici koncerte s pestrim programom.

Težka je bila reforma cerkvene glasbe sploh, na Goriškem posebno; — tako tudi v Kojskem, kajti, preveč je vplivala glasba (Candotti, Kubik,

Mercadante) in za napore in požrtvovalnost smo večji del želi le ugovore, napade in zasmehovanja.

Stremljenje za glasbo, ko sem bil še v cvetju mladosti — poln idealov in načrtov na polju glasbe, me je gnalo za vzvišenimi cilji, želeč si višje izobrazbe in spopolnjenosti. Zalibog pa, nisem prišel do zaželenega cilja. Ko mi je bilo 18 let, želel sem posvetiti se glasbi. Zato sem prosil očeta, da bi me poslal v kakšen višji glasbeni zavod v nadaljno višjo glasbeno izobrazbo, omenivši konservatorij na Dunaju ali Milanu. K temu so prigovarjali očeta različni glasbeniki, presojevaje mojo izvanredno nadarjenost za glasbo. Toda želja se mi ni izpolnila, kajti, dasi je bil moj oče za to, se je predvsem posvetoval s svojim bratom, oziroma mojim stricem, takratnim župnikom pri sv. Ignaciju v Gorici msgr. Jan. Kumarjem, predstavivši mu, da bi bilo prav, če bi me poslala na kakšen višji glasbeni zavod za nadaljne glasbene študije, ker obetam z mojim talentom mnogo. Prišla pa sta iz enega ali drugega razloga do zaključka: »Doma naj fant ostane in naj se raje briga za posestvo; kaj hoče ostati večni »muzikanter«?

Kaj sem hotel; molčati sem moral.

Z 20. letom v marcu 1884 sem bil vrhtega potrjen v vojake in še isto leto, v jeseni pozvan v aktivno 3 letno službovanje. S tem se je končalo moje 9 letno glasbeno delovanje na kojsčanskem koru. Za mano takoj je moj brat Vid prevzel orgljanje in pevovodstvo, katerega sem jaz učil orgljanja, kakor tudi glasbeno izobrazil. Še dandanes — 43 leto — opravlja v kojsčanski cerkvi službo organista in pevovodje z najboljšimi uspehi.

Ves čas mojega 3 letnega vojaškega službovanja sem bil stacioniran v Splitu. Tamkaj sem se bil seznanil s skladateljem Fr. Ser. Vilharjem, kjer je bil tedaj učitelj glasbe in pevovodja pevskega društva »Zvonimir«. Če mi je le služba dopuščala, sem sodeloval tudi jaz kot pevec, spremljevalec pevskih točk na klavirju pri koncertih ali pa kot organist pri cerkvenih slavnostih. Ustanovil sem med slovenskimi vojaki pevski moški zbor. Peli smo izključeno slovenske, hrvatske in srbske pesmi. V prostih urah sem poučeval klavir in teorijo glasbe privatno.

Po dosluženih 3 letih vojaške službe sem se vrnil v jeseni 1887 v domovino — v Kojsko k svojim staršem. Doma sem ostal kaka dva meseca. Zelja očetova je bila, da bi doma ostal na posestvu. Toda to me ni mikalo, marveč odločil sem se iskati si eksistenco v uradniškem poklicu. Da bi se mogel posvetiti samo glasbi, je bilo izključeno, ker niso dopuščale k temu moje socialne razmere.

Po kratkem čakanju sem dobil začasno službo odvetniškega uradnika v Gorici. Tamkaj sem sodeloval kot član pri čitalniških koncertih, bodisi kot pevec ali pianist za časa pevovodstva glasbenika Iv. Mercina. Bil sem tudi tajnik in pevovodja pevskega zbora »Bralnega in podpornega društva«, čigar predsednik je bil dr. Ant. Gregorčič, prof. bogosl. Tam sva vprizorila z Lav. Pahorjem prvo slov. opereto »Seja obč. zbora«, češkega avtorja.

Še naslednjo spomlad (1888) sem prevzel mesto organista in obč. tajnika v Lokvi pri Divači, kjer sem zanemarjeni cerkveni pevski mešani zbor spravil na noge, ga pomnožil in uvedel pravo cerkveno glasbo. Tekom enega leta smo se naučili mnogo o. H. Sattnerjevih in o. Ang. Hribarjevih mašnih, Marijinih in obhajalnih pesmi; več Tantum ergo in dve latinski maši. Vpletel sem vmes tudi kakšno mojih skladb. S posvetnimi, narodnimi in umetnimi pesmimi tudi nismo zaostajali pri pevskem društvu »Tabor«, marveč smo pogostoma peli pri raznih prireditvah. Tu sem služboval samo eno leto.

Nato se mi je ponudilo pri okrajni sodnji v Sežani mesto pisarniškega praktikanta, katero sem sprejel z veseljem, kajti, s tem sem dosegel državno službo, ki mi je obetala lepo uradniško karijero. Nastopil sem to službo

15. maja 1889. Tu sem na polju glasbe v prostih urah mnogo deloval. Bil sem ves čas odbornik Čitalnice in pevovodja čitalniškega pevskega zbora, katerega sem si pa moral najprej ustvariti. V krogu tamošnjih uradnikov sem našel lepe glasove za moški in mešani zbor. Kmalu sem spravil na noge mogočen pevski zbor. Naučili smo se nešteti narodnih in umetnih pesmi. Prirejali smo krasne, prav dobro uspele koncerte in izlete v Gorico, Trst in druge kraje. Ustanovil sem tudi dobro ubran moški kvartet: (Cvek, Kumar, dr. Gregorin, Kronabetvogel). Želi smo z mojstrskim prednašanjem slovenskih, hrvatskih, srbskih, čeških itd. pesmi mnogo slave. Udeležili smo se v Gorici 25 letnice Klavžerjeve z lepim programom. Poučeval sem tudi tukaj privatno klavir in solopetje. Služboval sem v Sežani do mojega imenovanja kancelistom-vodjem zemljiške knjige pri okrajni sodnji v Podgradu (Istra).

Dne 17. oktobra 1895 sem nastopil službo v Podgradu. Tam sem se poročil 1897 z Ano Bilek, hčerko viš. poštnega upravitelja v Pragi Tom. Bileka — sestro zdravnika dr. Tom. Bileka v Podgradu, ki mi je podarila štiri otroke.

Ker sem bil na tem mestu službeno preveč zaposlen, ostalo mi je zelo malo časa baviti se z glasbo. Kljub temu sem sodeloval tu pa tam pri pevskem društvu »Gorska vila«. Služboval sem tu do 31. avgusta 1899. Nato sem bil imenovan oficijalom k deželni sodnji v Trstu. Tu sem sodeloval kot pevec in pianist pri »Slovanskem pevskem društvu«, pri dr. Kugyjevem pevskem mešanem zboru, kjer smo peli samo klasične skladbe, kakor: Palestrinove maše, Cherubinijev Requiem itd. Pomagal sem tudi pri slovesnih petih mašah na koru v cerkvi sv. Antona nov. bodisi s petjem ali orgljanjem. V Trstu sem tudi ustanovil kvartet, takozvani: »Tržaški kvartet« (Macak, Kumar, dr. Slavik, Prunk). Izvrstno smo harmonirali. Prirejali smo pogostoma izlete v okolico tržaško. Poučeval sem privatno klavir.

Od tod sem bil imenovan 4. avgusta 1907 višjim sodnim oficijalom k okrožni sodnji v Gorici (1907). Tam sem služboval do prevrata (1-918). Radi preteče nevarnosti za življenje vsled vojnih dogodkov moral sem z družino bežati iz Gorice že meseca julija 1915, pustivši tam vse svoje imetje, tudi klavir in vse moje kompozicije še v rokopisu. Prišli smo z eno besedo ob vse, a odškodnine nismo prejeli nobene. Ko smo se po prevratu vrnil v Gorico, smo našli prazno stanovanje.

Pri begu iz Gorice nismo mogli ničesar rešiti, ker ni bilo časa kaj seboj jemati, niti mojih skladb v rokopisih, ki jih je bilo še precejšnje število. Zložil sem jih mnogo na Simona Gregorčiča, Aškerca i. dr. poezije in besedila, tudi mnogo cerkvenih.

Leta 1919. sem bil sprejet v jugoslovansko državljanstvo in imenovan višjim sodnim oficijalom v pri deželni sodnji v Ljubljani, kjer sem bil l. 1922. po 36 letnem službovanju upokojen na lastno prošnjo.

Dandanes bivam že 12 leto s svojo družino na Glincah (Vič) pri Ljubljani.

Začasa mojega bivanja sem bil po odhodu o. Ferdinanda Zajca nad eno leto začasni organist in pevovodja na koru viške cerkve sv. Antona ter pevovodja »Pevskega krožka cerkvenega zbora Vič-Glinca« (1924—1925). Dne 10. januarja 1925 je »Pevski krožek« pod mojim vodstvom priredil samostalen, prav dobro uspel koncert z zelo peštrim programom, kjer se je pela tudi moja skladba »Barčica«, izšla v prilogi »Pevca«. Tu še vedno pomagam na koru pri slovesnih petih mašah in cerkvenih koncertih.

Kakor že omenjeno, začel sem že v zgodnji mladosti skladati, z 18 letom starosti. Prišel pa sem vsled vojne vihre skoraj ob vse svoje skladbe, ki jih je bilo še precejšnje število v rokopisu, zložene pred prevratom v Gorici. Tekom mojega bivanja kot begunec na Kranjskem nisem bogve koliko skladal, vendar jih je že nekoliko, toda še v rokopisu. Nekatere sem poslal uredništvu »Pevca« in v »Cerkv. Glasbenik«.

GORIŠKO PISMO.

Enega nam ne bo mogel nihče nikdar očitati, namreč da je pri nas primanjkovalo dobre volje. Drugega pa tudi skoro nimamo kot dobro voljo, tako so nas pritislile razmere. Ko prideš med naše ljudi po deželi, najdeš toliko živahnosti, vztrajnosti in veselja do dela, da se moraš čuditi. Odkod jemlje to ljudstvo toliko poguma in žilavosti? Kar velja o vseh panogah, se izpričuje tudi v cerkveni glasbi. Naši organisti in pevovodje po deželi so večinoma samouki, ki so si z velikim trudom pridobili toliko glasbenega znanja, da ohranjujejo našo cerkveno pesem. Tem bolj jih moramo občudovati, kolikor bolj so jim bile ovirane poti do globokejšega znanja in napredovanja v glasbeni stroki. Koliko je glasbenikov, ki imajo vsa najrafiniranejša sredstva sodobne glasbe na razpolago in niso dali našemu narodu toliko, kolikor ti skromni ljudje. Zato moramo biti tem preprostim delavcem za vse čase hvaležni za njihovo tiho in požrtvovalno delovanje. Tudi vsem našim dobrim in vrlim primorskim pevcem in pevkam, ki goje slovensko pesem in z njo razveseljujejo in tolažijo naše ljudstvo, gre najtopleje priznanje. Čimbolj prihajam s temi našimi zlatimi ljudmi v osebni stik, tembolj jih moram ljubiti in ceniti.

V zadnjem času sem bil večkrat v Avberu na Krasu, kjer župnikuje naš prijatelj Virgilij Šček, bivši državni poslanec. Tako sem imel priložnost, da sem se seznanil s pevskim zborom in njihovim petjem. Nekdaj so imeli tu prav dober moški zbor, ki je slovel po vsem Krasu. Vodil in vabil ga je zadnji ljudski župan te občine, Alfonz Germek. Nekaj njegovih pevcev sodeluje še danes pri cerkvenem petju. Stare orgle so spravili letos iz cerkve, ker niso bile za nobeno rabo več in so delale le napotje na koru. Nadomešča jih za silo še dober harmonij, ki ga je kupil prejšnji upravitelj župnije, g. Albin Kjuder, tomajski župnik. Organist in pevovodja je samouk Lojze Bole, ki se trudi po močeh, da bi njegov zbor ustregel zahtevam po dobrem cerkvenem petju. Gosp. Šček si je pa postavil cilj, da vpelje v svoji cerkvi lepo ljudsko petje zraven umetne pesmi. Z velikim zadoščenjem sem ugotovil, da ga v tem njegovem prizadevanju organist, peveci in ljudstvo z veseljem podpirajo. Sam vodi vaje za ljudsko petje skoro vsako nedeljo po sv. maši ali blagoslovu. Če besedila pesmi ni v molitveniku, naroči otrokom, da prepišejo zadostno število izvodov, ki jih razdeli pred vajo med ljudstvo. Te vaje so ljudem v veliko veselje in cerkev je vedno polna. Zadostuje večinoma že era vaja, da ljudstvo že prihodnjo nedeljo zapoje pesem tudi po cerkvi, ki jo začujejo s kora. Pouk se vrši smotreno, da bo ljudstvo v enem letu predelalo vse pesmi, ki so potrebne pri sv. maši in pri popoldanskih molitvah.

Na praznik sv. Nikolaja, zavetnika avberske fare, je pel mešani zbor pri slovesni sv. maši Vodopivčevo Staroslovensko mašo, prispevala sta k slovesnosti s samospevi naš goriški tenorist g. Joško Bratuž in sopranistinja prof. Frida Šček. Pri blagoslovu po sv. maši so zapeli Mavovo »Moli zemlja in opevaj« in Hribarjev »Tantum ergo« (slovensko). Po končani slovesnosti je vsa cerkev zapela »Povsod Boga«. Popoldne je pri litanijah pelo tudi medpeve ljudstvo in ob koncu so vsi zapeli še neko staro adventno pesem. Organistu in pevcem gre pohvala, da so se zelo resno potrudili. Če vztrajajo pri tej dobri volji, smemo pričakovati ne le, da bo imel Avber v par letih najlepše ampak tudi najbolj odgovarjajoče in smotreno cerkveno petje na Krasu. Med sv. mašo je imel zelo lepo pridigo naš prijatelj, g. Filip Terčelj, o snovi, naj posnemamo sv. Nikolaja v ljubezni do bližnjega. V uvodu je izrazil svoje veselje nad obnovenjem cerkve, v kateri je čisto na novo naš mladi umetnik Tone Kralj krasno in prav sodobno poslikal presbiterij. To obnovenje v novem duhu, je dejal govornik, in to veselje nad olepšanjem

cerkve, je gotovo znamenje, da se duhovnija duhovno obnavlja. K temu naj dodam, da mi prav tako prebujajoča se ljubezen do cerkvenega petja dokazuje rotranje in duhovno prerojenje duhovnije.

Tudi božične praznike sem preživel med Avberci. Marljivo smo prepevali lepe božične pesmice. Imeli smo tudi nekaj vaj za ljudsko petje. Organist in zbor sta me razveselila z mojo pesmijo, ki jo je objavil v decemberski prilogi naš list. Ali ni razveseljiva taka živahnost? Pa da bi šele slišali, kako se ljudje sami veselijo! Stokrat lepši so prazniki, če doživijo ljudje prazniško razpoloženje že v cerkvi. Bratje, dajte našemu ljudstvu več veselja!

Zadnjo adventno nedeljo me je povabil sobrat Filip Abram v Pliskovico. Za cerkveno glasbo skrbi v tej župniji posestnik Lojze Šuc, ki je tudi predsednik posojilnice. V glasbi je tudi on samouk. Zbral je okrog sebe zbor mladih fantov in deklet, pevske vaje ima na svojem domu. Orgle ne odgovarjajo sodobnim zahtevam, imajo še prelomljen pedal. Pred sv. mašo je zbor prav čedno zapel Vodopivčevo »Velik je ta zakrament«, med sv. mašo »Vi oblaki«, Belarjevo »O sveta Devica« in po povzdigovanju Vodopivčevo »Moja sveta hostija«. Rad sem se odzval prošnji organista, naj se udeležim pevske vaje, pri kateri sem pevcem skušal dopovedati, kako je treba paziti na razne malenkostne reči pri izvajanju pesmi, da s tem pridobi petje zelo mnogo na svežosti in živahnosti, toploti in uglajenosti. Dokazoval sem jim to praktično na gori navedenih Vodopivčevih pesmih, ki smo jih skupno predelali. Kako hitro so mi pa ti pevci plačali moj malenkostni trud! Ko se mi je zdelo, da moram z vajo prenehati, da jih preveč ne utrudim in sem se hotel posloviti, me prosi organist, naj še malo potrpi, da še nekaj zapojejo. In zapeli so mi, prav res sem bil presenečen, moj zbor »Goriške trte«, ki sem ga že skoro pozabil, slišal ga pa tudi še nisem. Hvala Vam, dragi pliskovski pevci, za to ljubezljivo presenečenje!

Še to vam povem, kako sem svoje glasbeno delovanje v novem letu začel. S prijateljem Joškom Bratužem sva šla na novega leta dan koj po kosilu obiskat gospoda kurata Cirila Zamarja v Biljah. Znano je, da ima ta gospod najboljši zbor v goriški okolici. Pri tej priložnosti sem si ogledal tudi nove orgle, ki jih je postavila tvrdka Ivan Kacin. Niso še popolnoma končane. Najbolj se jih menda veseli marljivi organist Roman Silič. Zvečer so nas čakali pevci in pevke, cel regiment, mlajši in starejši, sami grčasti ljudje, ki so izšli iz naših organizacij. Kako je prijetno prebiti tak večer med našimi ljudmi, kako čutimo mi tu še veliko bolj potrebo družabnosti in skupnosti kot vi tam preko meje. Tu smo vsi ena družina, ki nas veže ena velika ljubezen skupnega dela, skupnega trpljenja. Pesem za pesmijo se jim je izlivala iz srca, iz duše, in prenaplo je minul čas, kratki hipi pozabljenja.

Povsod, kamorkoli pridem, vidim, koliko bi se dalo izklesati iz te krasne tvarine, iz teh naših zlatih ljudi, ko bi imeli zraven dobre volje še potrebnih sredstev. Oh, da bi vsi moji tovariši bolje in globokeje doumeli vprašanje orglarske šole! Kako mogočno sredstvo bi nam bila za prebujenje ljubezni do še lepšega cerkvenega petja in posredno tudi za obnovo duhovnega življenja!

Srečko Koporc:

SIMFONIČNI ELEMENTI.

(Odlomek iz rokopisa: Glasbene oblike.)

Stremljenje, glasbeno obdelati naše notranje in zunanje dogodke, je precej star problem. Že leta 1600. (16. in 17. stoletja) so nastale v Rimu in Benetkah prve orgelske tokate, fantazije, ričerkari in kancone. Te skladbe so prinašale za ono dobo čisto nov način. Glasbena misel se

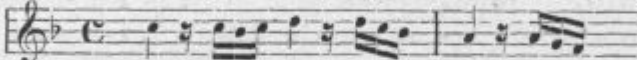
je namreč tekom skladbe tako izpreminjala, da je nastopala spet v novih odstavkih, več ali manj izpremenjena, bodisi ritmično, metrično ali melodično. Skladatelji, ki so gojili ta način, so bili: Claudio Merulo (1533—1604) prednik G. Gabrielliju (Merulo je slovel kot izreden mojster tokate), Frescobaldi, Sweelinck, Frohberger, Kerll in drugi. Kot majhen dokaz za tak način naj služi primer Frohbergerjevega kapriča št. 12:

a) izprememba takta in druga izpremenjava motiva.

b) nova izpremenjava in prvotni takt.

c) dalje č)

in še drugače ritmizirano:

d)

V starih ričerkarih se dobi vse polno takih primerov. Ta način izpreminjevanja se je pa sčasoma zdolgočasil in utonil, vzrok je pač jasen — predvsem je fuga izpodnesla vse možnosti za njen samostojen obstoj. (Ričerkar, fantazija, kanzona so predniki instrumentalne fuge.) So pa slučajji, da so poskušali dvigniti prejšnji način, a so zelo malenkostni; prihajale so nove oblike, ki so nadkrilile nekdanjo idejo in postale važnejše za tistodobno oblikovanje.

Prav resne tendence nekdanjega načina vidimo pri Kuhnauu (1667—1722). Ta način je on precej drugače imitiral — to se vidi posebno v njegovih »Bibličnih historijah«. Rečemo lahko, da je, ali svobodneje, imitiral prvotni način ali pa — da je skušal že tudi ilustrirati z absolutno glasbo biblične dogodke. In ta problem se mu je kolikor toliko posrečil. Pa tudi v suitah 17. stoletja se očitno kažejo taka stremljenja, n. pr. v 3. suiti II. stavek »La Poule« — J. F. Rameaua (1683—1764). V tej skladbi imitira kokodakanje kokoši: primer

 itd.

Co, co, co, co, co, co, co, co, dai

Deloma rešen problem glasbene ilustracije je šele v »Pastoralni simfoniji« (VI.) Beethovna op. 68. Ta simfonija je za klasično dobo v tem pogledu najvažnejša. V njej pripoveduje in slika Beethoven razne situacije iz narave, n. pr. »Na deželi, ob potoku, o nevihti itd.«. V nekaterih kvintetih n. pr. op. 132, je pa že poudarjena izključno psihološka stran.

Izmed številnih zanimivosti, ki jih nudijo Beethovnovе skladbe te vrste, še en primer: Sonata op. 81a »Les Adieux«. V tej skladbi, kjer je

I. stavek ali glavni del zgrajen iz ene same teme (oziroma glasbene misli, — vse teme (I.—II. in III. kot sklepni stavek) — in izpeljava (kot II. glavni del), temeljijo na enem samem motivu $g - f - es$, seveda različno variirano. Vse je prepleteno, bodisi glede tematike, ki se sijajno razvija, bodisi glede strukture same — kajti tu se kaže Beethoven kot posebno genialen mentor svojih misli. Ta sonata je važna ravno vsled tega, ker je glavna misel osnova ostalim temam.

So slučaji n. pr. Sonata »Apassionata« in še druge, kjer je glavna tema varijacija za II temo — vendar nimajo prav nobenega stika z gori omenjeno. Manjka jim programatičen značaj. Beethovnovo pot je nadaljeval zadnji »moderni« klasik Johann Brahms (1833—1897), ki je poleg Brucknerja — najvažnejši skladatelj absolutne glasbe za Beethovnom. Klasična smer je učinkovala predvsem po svoji arhitektonski umetnosti.

Vse pridobitve klasikov je izborno izrabil Hektor Berlioz. Razen tega je vpeljal še nova sredstva, v kolikor so bila res nova. Saj so mislili nekateri tedaj — morda Berlioz sam, — da je izpreminjanje tem prav posebna novost (poleg res od njega iznajdenih orkestralnih učinkov in kombinacij). Izpreminjevanje tem pa, kot vemo, sega v dobo Merula, Frohbergerja i. dr. Berlioz je le uporabil nekdanji priljubljeni način 17. stoletja in ga dosledno uvedel v svojo programno glasbo. Orkester je postal njemu pravo središče, oblikovanje je bilo v bujnejših harmonijah — princip pa je ostal isti.

Kakor smo videli iz Frohbergerjevega primera, v katerem uporablja za več odstavkov isto temo (seveda variirano), podobno vidimo pri F. Schubertu v C-dur fantaziji op. 15 za klavir. Glavno temo je razpredel v nove izpremenjene teme, katere služijo kot vodilne misli vsem stavkom. Ta fantazija je bila predpodoba poznejšemu razvoju sonatne oblike pri Lisztu in francoski šoli. Ideja je bila pa že popolnoma uveljavljena v Berliozovi »Fantastični simfoniji«. Ta pridobitev, izhajajoča iz 16. do 17. stoletja, je šele potom Berliozova dobila pravi pomen in značilno stalnost, zato jo imenujemo »fiksno idejo«. Fiksna ideja prepleta vse stavke v simfoniji, vendar ne zavzema v vseh stvkih enakega pomena. Prikazuje se, izginja in nastopa zopet v zvezi z novimi značilnimi temami. Kratko rečeno »Fiksna ideja« nastopa čestokrat polifonično navezana na ostale glavne misli, ki prevladujejo v stavku.

Velik preobrat je napravil Fran Liszt. Izrabil je namreč ves tematični material — ritmične in harmonične varijante — le iz ene teme. Dobri dokazi za to so: oba klavirska koncerta A- in Es-dur, H-mol sonata (v enem stavku!), Dantejeva, Faustova simfonija in še mnogo njegovih simfoničnih pesnitev. Ker se tema, vzeta v ostalih stvkih glavnega stavka, variirano uporablja kot v cikličnih skladbah (sonatah, koncertih, kvartetih itd.), so imenovali tak način tematične obdelave »Ciklični princip«. Tak način je posebno gojila nova francoska šola, čigar glavni reprezentant je Cesar Franck (1822—90) n. pr. zelo značilno komorno delo te vrste je njegova A-dur sonata. (Za violino in klavir.) Tudi poznejši

francoski impresionist Claude A hille Debussy (1862—1916) je pridno uporabljal te pridobnine — (G-mol kvartet v štirih stavkih) pa tudi njegovi nasledniki.

Čisto drugačnega pomena je pa »vodilni motiv«, ki zavzema v Wagnerjevih glasbenih dramah važno stališče. Prve poizkuse, uveljaviti »vodilni motiv«, dobimo pri Karlu L o e w e j u (skladatelju balad) in pri Karel Marija Webu. Oba sta poizkušala na kak način doseči pravi smoter »vodil. motiva«, toda šele R i h a r d u W a g n e r j u (1813—83) se je popolnoma posrečilo, ga privedi do prave veljave.

Za označenje kake važne osebe, določenega čuvstva — ali eventualne situacije, se vzame motiv, ki se točno ali variirano ponavlja. (To je glavno bistvo »vod. motiva«.) Kar se pa tiče oblikovne strukture »vod. motiva«, se ne more sklepati nič določenega, kajti »vod. motiv« se ne ozira na časovni obseg, niti na prihodnjo reprizo. Skladba, ki je zgrajena na osnovi »vodilnih motivov« se da primerjati kvečjemu II. delu sonatnega stavka (izpeljavi). Toda vrednota in funkcija »vodilnega motiva« dopušča še večje prostosti, kot pa jih nudi II. del sonat. stavka.]

Vendar obstoji bistvena razlika v tem, da je v sonati mišljena ekspozicija tem vedno kot jasno očrtan oblikovni obseg. Tu pride v poštev tudi ton, način, ritem, takt, tudi dinamična važnost, kar pa pri ekspoziciji »vodilnega motiva« popolnoma odpade. Pomen »vodilnega motiva« ni važen toliko po oblikovni strukturi, kot pa sceničnih razlogih in potrebni primerni karakteristiki.]

Wagner je mislil, predno je krenil novo pot, da je Beethoven v sonatah, kvartetih in simfonijah izčrpal vse možnosti sonatne oblike. Instrumentalna glasba pa mora iskati novo pot — in ustvariti kaj izredno važnega. Seveda so bile te misli pozneje ovržene — za kar dokazujejo dela Č a j k o v s k e g a , D v o ř a k a , B r a h m s a in drugih. Imenovani skladatelji so pa precej pripomogli za ustvaritev novih predstav v instrumentalni glasbi te vrste. Ker je ta [glasba, navezana izključno na gotov program, ki je označen že v naslovu, kako naj ilustrira in kaj, se imenuje zato »programna glasba«. Programna glasba ignorira sonatno obliko — simfonijo — bliža se izključno pesniški ideji, katero hoče izražati glasba. Sploh pa ima prav malo opraviti oblikoslovje v simfonični pesnitvi, posebno vsled tega, ker se tu ne obravnava nobena določena oblika. S tem pa seveda še ni rečeno, da mora biti simfonična pesnitev brez oblike. Kar se tiče njene strukture, se vendar ne sme prostost oblike zamenjati z nelogičnim razorjem, kajti še tako preprosta simfonična pesnitev mora vsebovati logično ubranost, ki je čisto neodvisna od programa, predvsem mora biti muzikalno jasna. Velikega pomena so torej tudi »vodilni motivi«, ki so medseboj — vsak zelo karakteristični in v stalnih izpremembah. Na primer: Liszt — »Les Préludes«.

Vodilni motiv ima precejšnjo vlogo tudi v varijacijah simfonične glasbe. Vzemimo primer: R i c h a r d S t r a u s s — »Don Quixot«. Skladba začne z uvodom, zatem nastopata — dve temi, oziroma takoimenovana

»dvojnna tema« — 10 varijacij, finale in koda. V varijacijah »Istar« od Vincenta d' Indya — pa dobimo čisto nasproten slučaj — prava tema nastopi šele na koncu, — in sicer v. unisonu.

Pri študiranju programne glasbe je treba biti precej oprezen — vzemimo n. pr. Richard Straussovo skladbo »Ein Heldenleben« op. 40; ako bi vzeli to skladbo čisto muzikalno, bi nam postala stvar zelo zmedena, šele pesniška misel nam razjasni tudi vsa muzikalna vprašanja. Simfonična pesnitev je nepregledno polje za orkestralni kolorit, polje neštivilnih kombinacij in invencij. Brez pomena je ustvarjati simfonične skladbe za klavir³ ali kak drug instrument, izvzemši orgle. Orgle, ta kraljevski instrument, ki danes razpolaga z vsem orkestralnim konfortom, prav lahko tudi simfonično zadoni, kajti moderne orgle razpolagajo s številnimi registri različnih značajev in barv, medtem ko jih ima klavir bolj omejeno število. S tem bi pa ne prinesel klavir niti onih učinkov, ki so nujno potrebni za karakterizacijo te oblike.

NOVE ORGLE ZA BELGRAD.

G. Franc Jenko, Milavčev učenec in naslednik, sedaj orglarski mojster v Št. Vidu nad Ljubljano, je dobil častno nalogo, da za katoliško cerkev belgrajske prvostolice izvrši nove orgle. S spretno roko se je lotil dela in minuli božič so orgle že stale na določenem mestu in povelečevale božjo službo; menda prve orgle v Srbiji. Imeli smo priliko orgle natančno pregledati, kajti mojster jih je postavil v šentviškem domu in 4. decembra je bil ondi improviziran majhen koncert, pri katerem je g. svetnik Premrl igral nekatere točke in pokazal vse vrline orgel. Izjavljamo torej, da so orgle kot prvo delo nenavadno dobro uspele in da je g. Jenko popolnoma opravičil zaupanje, ki smo ga stavili vanj.

Dispozicija orgel:

I. Manual	II. Manual
1. Principal 8'	7. Konična flavta 8'
2. Burdon 8'	8. Dolce 8'
3. Gamba 8'	9. Vox coel. 8'
4. Salicional 8'	10. Flavta trav. 4'
5. Oktava 4'	
6. Mikstura 4 vrstna	Pedal
	11. Subbas 16'
	12. Pianobas 16' iz 11 in 2

Zbiralniki p., mf., f., pleno, tutti. Ena prosta kombinacija.

³ So pa slučajji, posebno pri sodobni glasb. generaciji, da pišejo gotovi skladatelji »simfonično« za pojedine instrumente — predvsem za klavir, vendar moramo razlikovati dva bistveno različna faktorja: a) ali uporabi skladatelj simfonične elemente (Ideé Fix, Princip cyclique in vod. motiv); b) ali pa je stavek že sam na sebi tako prenatrpan v harmonično-kontrapunktičnem oziru, da ni več to običajen klavirski stavek, ampak nekako klavirsko instrumentiranje. Skladatelji teh smeri so predvsem Igor Strawinski, Schönbery, Szymanowski, Széll in drugi. Pri teh skladateljih sta uvodno združena tudi oba omenjena faktorja.

Zveze:

Manualna	II I	Pedalna melodija
Superokt.	II-I	Avtomatična pedalna mena proč.
Subokt.	II-I	
Superokt. v	I	
"	"	II
Pedalna	k I	
"	"	II

Podrobno omenjamo:

1. da je omara, načrt arhitekta Vurnika, originalna, ki gre preko konvencionalnih likov. Sijajno je pozlačena in od tega zlata se kaj lepo loči srebro mogočnih piščali v sredini. Pri tej priliki priporočamo bodočim naročnikom orgel, naj se v primeru, da žele novih orgel, za načrt vsekar obrnejo do arhitekta, ker le tako bodo dobili za cerkev nekaj lepega in umetnega. (Glej omare na Bledu, pri Sv. Katarini, v Žireh, na Dovjem.)

2. Igralnik stoji pred omaro, za eno stopnjo vzvišen, zelo lično izdelan, znotraj politiran; registerske deščice v trojnih barvah se nahajajo nad II. manualom, zbiralniki pod prvim. Vse mere so normalne, internacionalne, človek se pri teh orglah takoj čuti domačega.

Material je prvovrsten, bodisi les, cin ali cink; sapnice so preko pogodbe iz mecesna, stožci lahki, pravilno ostruženi, tiho in spretno opravljajoč službo vratarja.

4. Menzure piščali so primerno široke, stene kovinastih piščali močne; in to je potrebno, sicer je glas šibek in trepetajoč.

5. Funkcija je tako hitra kot misel. Pri nobenih orglah še nismo opazili tolike brzine. V Belgradu so bili v velikih skrbeh, kaj bo z orglami, kajti bilo je o božiču južno vreme, mrzlo in mokro, v cerkvi pa polno vlage; toda nič se ni zgodilo, orgle so prestale tudi to preskušnjo.

6. Intonacija najbolj kaže mojstra, in ta je jako značilna. Registri so med seboj lepo diferencirani: principal kremenit, prav, kakor ga je delal Goršič; gamba zmerno režoča, salicijonal držeč sredino med flavtami in režočimi registri, tri flavte gibčne, urne kakor postrvi v potoku, vox coelestis dražesten, vibrajoč register, mikstura svetla, blesteča, ne kričeča, subbas izdaten, voljan, pianobas milejši.

7. Uporabljene so vse običajne zveze, pedalna melodija itd.

8. Meh je na dnu orgel in daje mirno, zadostno sapo za vse slučaje. Sapo prejema od električnega ventilatorja Meidingerjeve tovarne, ki ima 0.6 konjske sile. Meh se tudi lahko tlači z ного.

9. Za uglaševavca je v orglah dosti prostora.

Vtis polnih orgel je mogočen, a plemenit, poedini registri pa kažejo v raznih in čudovitih barvah tako milino in nežnost, da se jih človek ne more dosti naslušati.

Omenimo pa:

a) da bi smele flavte v II. manualu biti za spoznanje še milejše;

b) da bi se registri nad II. manualom dali še bolj praktično razvrstiti, namreč tako, da ima igravec tiste registre najbolj pri roki, ki jih največkrat rabi;

c) da so tipke preveč napete; če se jih z rokavom dotakneš, je že ton tukaj. Tipka naj se vdere nekoliko milimetrov, potem naj deluje. Nemci imenujejo to »Leergang«. — Vendar točke a), b), c) na orglah nič ne spremene.

Dejstvo je, da imamo na Kranjskem zopet lastnega orglarskega mojstra, ki mu moremo poveriti vsako, tudi večje delo. Slutili smo, da tiči v Jenku orglarski talent,

a počakali smo s svojo sodbo dosedaj, ko lahko kažemo na njegovo prvo delo. Upamo, da bo idealno nadaljeval nepretrgano vrsto tradicije: Križman, Rumpel, Dev, Goršič, Milavec.

V Ljubljani, 14. januarja 1928.

Dr. Fran Kimovec,

Stanko Premrl,

P. Hugolin Sattner,

škofijski komisarji za glasbo.

lv. Mercina:

ZMANJŠANI AKORDI V ZVONILIH.

Med Nemci so v novejšem času priljubljena zvonila, uglasena v zmanjšanih akordih. K temu jih napeljuje važnost nadkrične male terce za popolno harmonijo v alikvotnih glasovih. Oni namreč sodijo, da se da doseči v zvonilih zliv glasovne tvarine v zvočno enotnost edino le s posredovanjem te male terce. Potemtakem naj soglaša glavni glas srednjega zvoná z alikvotno malo terco vél, zvoná, glavni glas malega zvoná z malo terco srednjega zvoná itd. Tako naj imajo glavni glasovi zvonov v zvonilih med seboj vedno le en interval, t. j. malo terco. Izključen je torej vsak drug interval, izključena so vsa druga harmonična in vsa melodična zvonila. Zavladati ima v vseh zvonilih le ena uglasba in dovoljena je le neznatna razlika glede glasovne lege, povzročene po večji ali manjši teži zvonov.

Ali naj se tudi mi Slovenci oprimemo te nemške novotarije? Nikakor ne! Kdor ni naklonjen harmonični uglasbi zvonil, ker so mu nje melodije prepravne in prepuste, ta se more še manj sprijazniti z melodijami glasov zmanjšanih akordov. Za to zadostuje že primera vtisa konsonantnega trizvoka z razburljivim vtisom disonantnega zmanjšanega akorda. Naš sluh je v glasbi privajen na ogromno večino diatonično postopajočih melodij, v zvonilih pa naj z užitkom prenaša razburljive harmonične postope zmanjšanih akordov!

Ima li alikvotna mala terca zares toliko posredovalno moč? Ta je pač delni glas in kot taka obojena k majhni slišnosti še za izurjeno uho. In celo temu je zabrisana ta majhna slišnost, ko se oglašajo še drugi zvonovi. Kakšno zvezno veljavo ima torej ta mala terca, ki izginja prav v skupnem zvonjenju, ko bi se imela razločno glasiti v dokaz svoje zvezne vloge? Pa poreče novotar: Slišnost delne terce naj le izgine, saj stopi na nje mesto glavni glas prvomanjšega zvoná. Že, že toda ta ni več alikvotni glas ter se ne more šteti med delne glasove prvočnejega zvoná, ker bi bil sicer pravo kukavičje jajce v peničnem gnezdu; kajti ta alikvotna terca je delni glas in ne more imeti glasnosti glavnega glasu. Če je pa slišnost prave delne terce docela zakrita, zakaj bi ne smel biti prvovišji glavni glas sekunda kot n.pr. v melodičnih zvonilih, saj je izključeno, da bi mogla neslišna delna terca — kot sploh vsak alikvotni glas — motiti čistost prvovišjega glavnega glasu.

Iz tu rečenega smemo sklepati, da ne zavzema delna terca med drugimi alikvotnimi glasovi kakšnega izjemnega stališča ter je brez pomena — kot sosedni glasovi — za (glavno) glasovno dispozicijo zvonil.

¹ Z razburljivostjo zmanjšanih akordov, kakor jo poudarja g. Mercina, se uredništvo »C. Gl.« ne strinja. Saj so ti akordi sami po sebi nežni, mehki. Da pa ne gre jim dajati v zvonilih prednost pred durovim in molovim trizvokom in zlasti še ne pred mešanimi in melodičnimi zvonili, je jasno.

Glavna naloga vseh alikvotnih glasov je tvorba lepote glavnemu glasu, poleg tega nam tvorijo nižji delni glasovi, katere še lahko slišno zasledujemo, prijeten slušni užitek. V skupnem zvonjenju pa preneha slušno razločevanje posamnih — četudi maloštevilnih — delnih glasov; vsi se zlijejo v skupno — glasovno nerazločno — brenčanje. Tu neha ona nadoblast male terce, torej tudi njena domnevana odločilna moč za glasovne kombinacije o zvonilih. Prav nič ni torej treba, da si dajemo svoj sluh razburjati s poslušanjem disonantnega zmanjšanega akorda. Prav tako kot mala terca (večkrat še bolj) se sliši v zvonu tudi alikvotna spodnja oktava, ali naj torej določamo v zvonilu glavne glasove po oktavah? To bi bila lepa harmonija in kakšna razlika v glasovnih barvah! To bi se potili zvonarji v zadevanju čistih oktav!

Zato ne precenjajmo veljave delne male terce! Ona je pač važna za dosego čiste harmonije alikvotnih glasov, ker so poizkusi dokazali, da se z veliko terco ne dajo tako lahko spraviti v pravi harmonični sklad, vendar pa ji ne smemo odrekati vsakega vpliva na določevanje glavnih glasov v zvonilih. To pa ne v smislu nemških novotarcev. Z malo terco tvorijo namreč delni glasovi mol-harmonijo in tej se dobro prilagoduje mol-harmonija glavnih glasov. Zato nam je čisto harmonično zvonilo v molovem trizvoku (d, f, a) manj nasprotno kot v durovem (d, fis, a), zato nam je mešano zvonilo (d, f, g) mnogo milejše kot melodično (es, f, g). Ne sprejemajmo potemtakem male terce kot edino možni interval med glavnimi glasovi zvonil, priznavajmo pa ji vpliv na izbero molovskih zvonil! Držimo se torej pri določevanju glavnih glasov navodila, priporočenega v lanskem »Glasbeniku« v članku »Priporočljiva omejitve v uglaševanju cerkv. zvonov«!

Glasbeno ocenjevanje zvonil obsega dve oceni: 1. oceno glasovne vsebine vsakega posamnega zvonâ; 2. oceno soglasja vseh zvonov v zvonilu. Ena sama ocena ocenjevalcu strokovnjaku ne zadostuje; kajti ni dovolj, da je zvon sam zase dober, ampak mora — ker je določen za soglasje z drugimi — zadostovati tudi pravemu soglasju s tovariši. Glasbe nevešči ljudje ne morejo seveda o tem soditi, oni ne občutijo — ali morda le nezavestno — razlike med konsonanco in disonanco, njim zadostuje velika moč zvonkega glasu, ker je po svoji težki tresljajoči tvarini nenavadna nasproti glasovom drugih glasbil, naj že bo glas zvona boljši ali slabši. Na to enostransko, polovičarsko stališče se postavljajo nemški ljubitelji disonanc.

Sicer ni ta ljubezen od danes; že v preteklosti so jo javljali v posamnih slučajih, a ne brez zavračanja od strani treznih strokovnjakov. Tako piše znameniti zvonoslovec K. Walter: Ich kann diese Zusammenstellung, der jede schöne Melodie und selbständige Harmonie fehlt, nur als Geschmacksverirrung bezeichnen. — V. Weber pa piše: Ein so beschaffenes Geläute ergibt einen Akkord, dem jede Selbständigkeit fehlt, und der beständig nach Auflösung verlangt — melodisch betrachtet, ich habe keinen andern Ausdruck dafür, als ein förmliches Tongewimmer. Es ist darum auch Experten gegenüber Vorsicht geboten.

Dostavek uredništva. V zadnjih letih je g. svetnik Ivan Mercina skoro edini, ki še piše v naš list o zvonovih in zvonilih. Prosimo tudi druge naše zvonoslovce, naj se od časa do časa oglase ter posežejo v debato o tem in onem, o čemer so mnenja kolikortoliko različna, oziroma v kolikor si o dotičnih vprašanjih še nismo prav na jasnem.

KATERE STARE CERKVENE PESMI Z NAPEVI SEM ZAPISAL MED SLOVENSKIM NARODOM?

(Nadaljevanje.)

VI. Postne.

1. O premisli, človek grešni, * Kaj je trpù sam Buh večni. (Tomišelj, Stražišče itd.)
2. Grešnik, glej žalost Marije. (Ig, Iška vas, Novomeška okolica, Krtina, Šenturška gora itd.)
3. Želiš lubi kristjan * Bogu dopasti. (Podgozd nad Igom. Zl. Repež 1775. leta.)
1. Jezus rajša ino gre, * Apostelni žalujejo. (Tomišelj pri Igu.)
5. Odpri se kršansko srce, * In povzdigni svoje želè. (Iz Matene pri Igu.)
6. Ah terplenje premišlujmo * Naš'ga Izveličarja. (Iz Šmarja na Dol.)
7. Ko zvečer je ura šest odbila. (Iz Ilove gore na Dol.)
8. Judje so Jezusa vjeli, * Pretrdó ga zvežejo. (Pšata, Vinje, Domžale.)
9. Pejmo, poglejmo mi, * Kaj se tam gor godi. (Pšata, Bitenj, Trzin.)
10. Jezus je šov z jogrom' v ta vert. (Pšata, Domžale.)
11. Po pot' gre Marija D'vica. (Pšata pri Ljubljani.)
12. Jezus je začev potiti. (Ilova gora na Dol.)
13. O moj Jezus, lubi Jezus. (Ilova gora na Dol.)
14. Zdej mi prav premislimo * Le-to pesem žalostno. (Vinje na Gorenjskem.)
15. Oh, grešni človek zbudi se. (Vinje na Gorenjskem.)
16. O večna resnica, jaz ver'jem na té. (Štajerska iz »Venca sv. pesmic str. 103.)
17. Lübi Jezus, tu razpet na križu. (Iz Kicarja pri Ptuj.)
18. Jas čem tvoje martre peti. (Štajerska.)
19. Grešni človek, to te prosim. (Iz Srednjega Bitnja pri Kranju.)
20. Tje v Geceman se ozrimo. (Gorjuše, Primskovo.)
21. Obžaluj prah in pepev, * Jezus je terpet' začev. (Gozd nad Kamnikom.)
22. Jezus je nas tolkanj lubu. (Podturen pri Toplicah na Dol.)
23. O nesrečno odkladanje! (Uršna sela na Dol.)
24. »Lubezniva Mati moja, * Lubezen čez lubezen!« (Stražišče pri Kranju.)
25. Žalosten je leta čas, * Ker pojde Jezus od nas. (Šutna pri Škofji Loki.)
26. Ah, kokó je Jezus vjet, * Od hudobnih Judov... (Stražišče pri Kranju.)
27. Poglej pravičniga, kak vmira. (Primskovo na Dolenjskem.)
28. Potihnil je veselja glas, * Pepel je tvoje glave cir. (Zl. L. Dolinar. Je popoimoma drugi napev kot Dolinarjev, prepisan iz zbirke, katero je imel M. Kračman iz Šmarja.)
29. Toje martre daj spoznati. (Podbrezje na Gorenjskem.)
30. Glejte to nedoužno Jagne, * Kir na križu... (Šenturška gora.)

Sv. križevi poti.

1. O kristjani, spregledujte * Ta krvavi križev pot. (Konfin na Gorenjskem itd.)
2. Gôri, gôri duša moja, * Enkrat moreš gori vstať. (Srednji Bitenj pri Kranju.)
3. O romar, počakei tukei, * In nikar ne hod' naprej! (Zl. Repež, Ig, Rovte.)
4. V Jeruzalemsko mesto * O duša se podaj. (Iz Zatolič pri Ptuj.)

Razen teh postnih sem zapisal kakim 17 tim umetnim postnim pesmim javnosti še neznane napeve, kot n. pr. »Men' se zdi, da vidim mesto.« (zl. V. Orožen) in »Umerl je, oh umerl pravičnik« (zl. B. Potočnik) itd.

VII. Velikonočne.

1. Kristus je vstov od smrti gôri, * Veseli se, lubi kristjan! (Iz Iga pri Ljubljani.)
2. Vesel' se muj kristjan, Aleluja! (Iz Matene pri Igu, Primskovo na Dol.)

3. Srečni, veseli skuz božja pomuč, * De smo... (Iz lške vasi pri Igu.)
4. Vesel' se z mano muj kristjan, * Na ta velikonočni dan. (Matena. Šenturška gora.)
5. Kaj bi pa radi zaslišali vi, * De bi vam pirhe potalali mi. (lška vas pri Igu.)
6. Zveličar naš iz groba gré, * Vsili serca naj se zveselé. (Ilova gora. Je v »Zgodnji Danici«.)
7. Vsak se nej zdej pomuja, * Aleluja! * Vsak se zdej čud', * Svet' Peter tud'. * Aleluja!
8. Aleluja! Zveličar gre iz groba! (Ilova gora na Dolenjskem.)
9. Glej križ kervav * Na nê'm' je dav. (Ilova gora na Dolenjskem.)
10. Pejmo z jogri kè v Emavs. (Ilova gora na Dolenjskem.)
11. Jest bom dananšni dan * Pirhe potalov vam. (Konfin, Št. Jernej, Šutna, Šent. gora.)
12. Jezus je od smerti vstav * Od svoje britke martre. (Kropa na Gorenjskem.)
13. Že je volja spoljena * Našega Zveličara. (Zatoliče pri Ptuj.)
14. Včere so žene prišle na vert. (Vel. ponedeljek.) (Zatoliče pri Ptuj.)
15. Zveličar je gor stano * Na tretji den za rano. (Zatoliče.)
16. Koku je Jezus lubil nas, * Poslušej grešnik negov glas. (Primskovo.)
17. Čujte kristjani vi, * Kaj se gnes tu godi. (Zatoliče.)
18. Oh kaj si Pilatoš za 'no vojsko mev. (Zatoliče.)
19. Po negdanji lep' navadi. (Razdavanje pisanek.) (Novomeška okolica.)
20. Donašni dan de b' z veseljem začel. (Gorjuše v Bohinju.)
21. Prov iz serčnimi željami * Smo prišli častit Boga. (Stranje pri Kamniku.)
22. Drobní tički žvrgolijo. (Gozd nad Kamnikom.)
23. Kristus je od smrti vstov. (Spodnji Bitenj pri Kranju.)
24. Dans se s serca zveselujmo. (Dole pri Litiji na Dol.)
25. Veseli glas gre zdaj na nas. (Razdavanje pisanek.) (Dole pri Litiji.)
26. Jezus je ustal od smerti. (Stražišče pri Kranju, Šenturška gora.)
27. Ah kokô srečna je rajža * Teh današnih Jogrov bla. (Vel. ponedeljek.) (Iz Šutne pri Škofji Loki.)
28. Vesêlimo se vsi ludjé. (Iz Šutne pri Škofji Loki.)
29. Jezus dav se je vmoriti * De b' na b'li mi pogublen'. (Domžale pri Kamniku.)
30. Kristus je z groba sam * Prišel današni dan. (Zl. L. Dolinar. Je drugačen napev.)
31. Kristus je vstou gor od smerti. (Iz Stražišča pri Kranju.)
32. Jezus Zveličar od smerti je vstov. (Iz Krtine na Gorenjskem.)
33. Vesele Aleluje * Je dnes napolnjen zvoljen svet! (Zatoliče pri Ptuj.)
34. Komej dvejet tednu je menilu. (Primskovo pri Litiji.)
35. Menil' je že en tavžent lejt. (Primskovo pri Litiji.)
36. Vesel' se dones vsak kristjan. (Primskovo pri Litiji.)
37. Vesel raduj kristjan se ti! (Primskovo pri Litiji.) (Dva napeva.)
38. Vesel' se nebeška Kralica! (Primskovo pri Litiji.)
39. Raduj se, rešen človek moj! (Šenturška gora.)
40. Zveličar je od smerti vstal. (Šenturška gora.)
41. Vesel' se s srca vsak kristjan. (Trzin na Gor.)
42. Jezus gre iz groba, * Razveseli... (Mengeš na Gor.)

Tudi nekaterim velikonočnim umetnim pesmim sem zapisal nekaj narodnih, oziroma starih napevov. N. pr. na Potočnikovo velikonočno »Zveličar gre iz groba, * Ob moč je smrt, trohnoba« sem zapisal nič manj kakor o sem starih, zdaj neznanih napevov. Tako tudi na Dolinarjevo »Močno se potrese« in na Praprotnikovo »Zapoj veselo, o kristjan!« itd. itd. itd.

VIII. Za Kristusov vnebohod.

1. Jezus je šu gor v nebu * Veseli se Marija! (Iz Iga pri Ljubljani.)
2. Dons kristjani se ozrimo * Na ta hrib Olsko goró. (Ilova gora na Dolenjskem.)
3. Oh zdej premišli muj kristjan. (Iz Vinj na Gorenjskem.)
4. Bodí vesev moj lubi kristjan. (Šenturska gora na Gorenjskem.)
5. Veseli se, o moj lubi kristjan. (Gorenjska.)

6. Jezus dans zapuša revni svet. (Senturška gora.)
7. Z svojimi Včenci Jezus gre * Gor na verh Olske goré. (Primskovo pri Litiji.)
8. Tauženkrat se Bogu vsmili, * Oh srute, kaj z nami bo!? (Šmarje-Dobrepolje.)
9. O častitliv dan veselja, * K' se posebni shot derži. (Ilova gora.)
10. Ozêraj na kviško * Se danes oko! (Zl. And. Praprotnik, Primskovo.)
11. Le naprot' z nebes duhovi. (Zl. L. Dolinar. Iz Senturške gore.)

IX. Binkoštné.

1. Kader so po vnebohojenju * Binkuštni prazniki prišli. (Gozd nad Kamnikom.)
2. O sveti Duh, zdej pridi * S svojo gnado čez nas! (Srednji Bitenj pri Kranju.)
3. Danes mi Boga prosimo. (Dole pri Litiji.)
4. Oh kokó so srečni * Apostelni b'li. (Radomlje pri Kamniku.)
5. Na zeleni Olski góri * Jezus... (Šmarje na Dolenjskem.)
6. Glej Apostelne zbrane * Na besedo mojstrovo. (Zl. V. Novak. Bitenj.)
7. Oh Jezus je zapustil revni svet. (Zl. L. Dolinar. Primskovo. Je drugačen napev.)
8. Pridi sveti Duh, * Daj nam iz nebes. (Zl. L. Dolinar.) Primskovo. Je drugačen napev.)
9. Pridi k nam o Tolažnik. (Podbrezje na Gorenjskem.)
10. Z enim glasom povzdignimo. (Podbrezje na Gorenjskem.)
11. Jeruzalem, Jeruzalem, * Ti bil si srečen dnešni den. (Zatoliče pri Ptujju.)
12. Že Judom bilo je v navadi * V Jeruzalem popotovat. (Zl. Anton Namre 1857. leta.
 >Pesem v binkuštni ponedelék 1857. na Kerki.<)

X. O sv. Trojici.

1. Večkrat smo slišali * Od te Resnice. (Podbrezje-Dobrepolje.)
2. O danes posebnu na ta sveti dan. (Vavta vas na Dolenjskem.)
3. Oče, stvarnik néba, zemlje. Zatoliče pri Ptujju. >Venec< str. 202.)

XI. Za razne druge praznike, in sopraznike.

- Kvaterná nedelja: Dočakâl' smo perve kvatre * V temu letu letošnjem. (Srednji Bitenj.)
- Sladko Ime Jezus: O Jezus, prosim Te, * Ogrej moje serce. (Zatoliče pri Ptujju.) Z
- " " " Veselje veselje v nebesih dnes je. (Zatoliče pri Ptujju.)
- " " " Ni lepšiga Jemena, * Ni slajšiga spomina. (Šutna pri Škofji Loki.)
- " " " O Jezus, o sladak spomin. (Zl. Bl. Potočnik. Primskovo. Neznán napev.)
- Sv. Družina: Imena mi najslajša so: * Jezus, Marija, Jožef. (Zatoliče pri Ptujju.)
- Pust: Ankat an Turk je šu, * Rajžov s Turčije. (Zl. Repež. Primskovo pri Litiji.)
- Tiha nedelja: Ah, joh, kaj čem dones striti, * Jezusa na vidim več. (Zl. Repež. Beričevo. Rovte pri Logatcu.)
- Cvetna nedelja: Pršva je cvetna nedela, * K'je Jezus... (Domžale pri Kamniku.)
- " " Svet' Matevž nam popisuje. (Senturška gora.)
- Križev teden: Tu je dosti * Ja zadosti. (Ilova gora na Dolenjskem.)
- " " Bog, kter' grešnike štrafuješ. (Zl. Potočnik. Dva stara napeva.)
- " " Poslušajte, o kristjani, * Jezusa veseli glas. (Zatoliče pri Ptujju.)
- Sv. Rešnje Telo: Veselite se vsi Kerubini. (Zl. J. Virk. Dva napeva: iz Zatolič in Pšate.)
- " " " Sion hval' Odrešenika. (Zl. L. Dolinar. Star napev s Kroke na Gor.)
- " " " Mašnik prvi žegen da * Čez to... (Star napev z Valte vasi.)
- Sice Jezusovo: Zapoj o srce moje. (Stražišče pri Kranju.)
- " " Na nebi in na zemlji. (Dva napeva: Zatoliče, Podbrezje.)
- Posvečevanje cerkvá: Česčen bodi po vsim svetu * Z andohtjo... (Valta vas na Dol.)
- " " O kaj bom jest reku * Ta donašni dan. (Krtina na Gorenjskem.)
- " " Kristjani, kaj reku bom danes ta dan. (Srednji Bitenj pri Kranju.)

- Zahvalna nedelja: Nekdaj v starim testamentu * Je že ta navada b'la. (Šenturška gora.)
 " " Prelubi farmani zdaj vsi, * Zahvalite se Bogi. (Št. Janž na Drav. polju.)
 " " O Bog, mi sma skup prosili * Prošni teden... (Ilova gora.)

Za verne duše.

1. Andohliivi kristjani. (Kremenica pri Igu, Slivnica.)
2. Sin, poglej kokó zdihuje * Lubi oče... (Srednji Bitenj pri Kranju.)
3. Prve vice so temnice. (Koprivnik v Bohinju.)
4. O vboge verne dušice, * Men' se vsmil'jo prov v sercé. (J. Ambrožič 1771. leta.)
5. Vas k daritvi svete maše * Mili zbral... (Gozd nad Kamnikom.)
6. Noben na vrjame, nobeden na vé. (Stražišče pri Kranju.)
7. Jest slišim zdihovanje * Iz uniga sveta. (Rovte pri Logatcu.)
8. Verne duše, skupej zbrane, * Kir ste danes sem peršle. (Šenturška gora.)
9. Človek, zdrami srce svoje, * In poslušaj... (Ptujška okolica.)
10. Zbudi ělovek serce svoje. (Stara.)
11. Milo pesem bratje dans zglasite. (Podbrezje na Gor. Zg. Danica l. 1854.)
12. Kej si ti o luba žena? (Podturen pri Toplicah na Dol.)

XII. Evangeljske.

1. Dvanajstletni Jezus v tempelju: Kam si ti zginiło, detece moje. (Star napev.)
2. Jezus izžene prodajavce iz templja: Oh verni kristjani, * Al' ste kaj slišali * Od tiste vel'ke cerkve * Od svet'ga Štefana? (Pijava Gorica pri Igu.)
3. IV. nedeljo po sv. Treh kraljih: Gospod! ohrani nas ohrani. (Bes. zl. L. Dolinar. Star napev, prepisan iz starega lista, ki ga je imel bivši tomišeljski organist Jakob Kržič.)
4. V. nedeljo po sv. Treh kraljih: Zakaj so hudobni na svetu. (Bes. zl. L. Dolinar. Star napev, prepisan iz zbirke Janeza Podgorška, organista na Šenturški gori.)
5. V. nedeljo po Veliki noči: Per Očetu vse išite. (Bes. zl. L. Dolinar. Star napev, prepisan iz zbirke J. Podgorška, organista na Šenturški gori.)
6. Cahejevo nedeljo: Glej Caheja na drevesu. (Podlipa pri Vrhnikih.)
7. " " Današni svet Evangelium * Nam oče za en Exempel bit'. (Pela Fičkovka iz Sr. Bitnja, besede iz pesmarice Wilfan Andrejaža, spis. l. 1814.)
8. Nam svet' evanegel' spričuje. (Zl. Matevž Kračman. Pela Mežnarjeva mati iz Pijave Gorice pri Igu. Ker nimam doma te pesmi, ne morem vedeti, katero nedeljo se je pela. Kračman je zložil baže mnogo evangeljskih pesmi.)

XIII. Mašne.

1. Z nebes poglej, Bog Sabaot. (Primskovo, Šenturška gora.)
2. Na zemli mi klečimo. (Star napev s Šenturške gore.)
3. Mi pad'mo na kolena. (Primskovo pri Litiji.)
4. Pred tabo mi klečimo. (Primskovo, Šenturška gora.)
5. Pred tabo na koleinih. (Šenturška gora.)
6. O Bog, otroci tvoji * Smo peršli te častit. (Ilova gora.)
7. Mi tebe o Buh večni. (Šenturška gora.)
8. Necoj vsi verni * Častimo Boga. (Božična mašna. Primskovo.)
9. Bog nebes in zemle večni. (Bohinjska.)
10. Oh brati v Kristusu. (Zatoliče pri Ptuj.)
11. Verni kristjani, pokleknimo zdaj. (Zatoliče.)
12. Premišlujmo kristjani. (Podbrezje na Gor.)
13. O kaj je sveta maša. (Matena-Dobrepolje.)
14. Od moči sveže maše * Piše svet' Avguštin. (Matena-Dobrepolje.)
15. Premislimo kristjani * Per sveti maš. vsak čas. (Šenturška gora.)
16. Bog, pred tvojim veličastvom. (Star napev iz Podbrezja.)

XIV. Obhajilne in v čast sv. Rešnjega Telesa.

1. O vsi verni kristjani, * Andohtlivi skupej zbrani. (Gorenjsko.)
2. Luba duša moja, * Glej kaj se godi. (Ig pri Ljubljani.)
3. Poglej človek, kaj se godi. (Ig pri Ljubljani.)
4. Oh tukaj zdej mi vid'mo * Prav'ga živ'ga Bogá. (Ig, Krtina, Podbrezje.)
5. O duša presveta mojga Jezusa. (Zl. kedeskini. Ig pri Ljubljani.)
6. Vzdigni toje oči * o Duša ti. (Zl. Redeskini. Ig pri Ljubljani.)
7. Kristijan' današni dan * K' ste v reivah... (Iz Ambrožičeve zbirke, spisane l. 1787.)
8. Naše serca povzdignimo * Prut večnemu Bogu. (Smarje na Dolenjskem.)
9. O ti moj Jezus, jest padem pred te. (Smarje na Dol.)
10. Jezus dā nam kruh nebeški. (Smarje na Dol.)
11. Krščanske dušice, odprite oči. (Beričevo pri Ljubljani.)
12. Povzdignimo zdej srca do nebā. (Gorenjska.)
13. Mašnik povzdigne sveti kruh. (Konfin, Iška vas, Primskovo itd.)
14. Brumni verni kristijani. (Bohinjska.)
15. »Pridite vsi lesem k meni!« Toku pravi... (Iz XVII. stoletja.)
16. Čast no hvalo pojmo Bogu. (Zgornji Bitenj pri Kranju.)
17. O najzgruntana skrivnost! (Stražišče pri Kranju.)
18. Bod' ponižno počešeno. (Zg. Bitenj pri Kranju.)
19. Kolkokrat' serce zdihuje * Iz svoje nevrednosti. (Zgornji Bitenj.)
20. Lube keršanske dušice. (Zgornji Bitenj pri Kranju.)
21. Češen hvaljen ino moljen. (Šutna pri Škofji Loki.)
22. Gleite čudo se godi. (Šutna pri Škofji Loki.)
23. Na kolena padimo * Prosimo Divico Marijo. (Bohinj.)
24. Mi na mor'mo zapopasti. (Podbrezje-Šutna.)
25. Pravoverni kristijani, * Pridimo... (Gorenjska.)
26. O moj Jezus, Tebe vžiti * Moja duša... (Gorenjska.)
27. Izreelci se vē * Srečni sa bli ludič. (Ilova gora na Dol.)
28. Vse, kar življenje v seb' imā. (Zatolče pri Ptuj.)
29. Mi Tebe o Jezus... (Smarje na Dol.)
30. Z glasno štimo... (Bohinj.)
31. Vesel' se duša moja, * Srce naj se topi. (Štajerska.)
32. Prelubi moj Jezus, jest lubim tebe. (Podbrezje.)
33. Brumni verni kristijani, * Vsi ludje no vse stvari. (Podbrezje.)
34. Oh zdej poglejmo mi. (Primskovo.)
35. Menil' je že en tavžent lejt. (Primskovo.)
36. Vsmiljen Jezus povzdiguje. (Zl. l. 1846. J. Virk. Napev s Primskovega.)
37. Glejte, čudo se godi * Na Altarji tukej. (Primskovo.)
38. Pr zadnjim je z držina. (L. Dolinar. Na Primskovem drugi napev.)
39. Mi molimo nu častimo. (Smarje-Dobropolje.)
40. Hvaljen bodi Jezus Kristus! (>Drobtinice< od l. 1847. Šenturška gora.)
41. Plav' nebó, vse svetló, * Koljko zvezdic šteješ ti? (Zl. P. Hicinger.)
42. Kristijan', poglejmo mi, * Kdo tu... (Šenturška gora.)
43. Jezusu služim, * Z nim se združim. (Šenturška gora.)
44. Mi sma Kristjani * k andahti zbrani. (Ilova gora na Dol.)
45. Pridite Jezusa Molliti. (Bohinj-Dobropolje.)
46. Semkaj prid'te vi kristjani. (Bohinj.)
48. Luba duša, zdej vesela * Urno hiti pred altar. (Šenturška gora.)
49. V duhu molimo in počastimo. (Zl. P. Hicinger. Podlipa pri Vrhnik.)
50. Pojmo danes z glasno štimo. (Rovte pri Logatcu.)
51. Pobožne duše, vkupej pridite. (Zl. P. Hicinger. Zaplana pri Vrhnik.)
52. Poglej kristjan, današni dan. (Beričevo pri Ljubljani.)

Ravno toliko napevov sem napisal na evh. besedila Dolinarja, Potočnika, Volčiča, Hicingerja, Virka in drugih.

XV. Blagoslovne.

1. O moj Jezus, poln ljubezni. (Dolenjska.)
2. Na kolena padimo, * Rešno Telo molimo. (Bohinj. Dva napeva.)
3. Zdej se nisko perklonimo * Jezusu v Rešnem Teles'. (Beričevo pri Ljubljani.)
4. Mi kristjan' se nisko priklonimo. (Gorenjska.)
5. Oh moj Jezus, nebeška zarja. (Kropa na Gor.)
6. Nisko se kristjani pripognimo. (Iz Zatolič pri Ptuju.)
7. Najsvetejši, tebe počastimo. (Dva napeva iz Zatolič pri Ptuju.)
8. Jezus, ti nadolžno Jagne. (Bohinj.)
9. Kristjani pokleknimo.
10. Nisko se zdej perklonimo. (Bohinj.)
11. Prid' te kori angelski. (Domžale pri Kamniku.)
12. Mi se zdaj z andohtjo. (Bohinj.)
13. Počastimo Jezusa * Prič'joč'ga v bel'mu kruhu. (Strahomer pod Krimom.)
14. Dajmo čast Odrešeniku. (Domžale pri Kamniku.)
15. Pred Jezusa ponižno pokleknimo. (Dva napeva iz Šenturške gore.)
16. Hvalo Večnimo zapeti. (Primskovo.)
17. Velik je ta zakrament, * Našim dušam testament. (Matena, Vrba na Gor.)

IZ ODBORA CECILIJINEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI.

Na odborovi seji 15. decembra 1927 se je sklenilo, da društvo naprosi naše podeželske denarne zavode za podporo orglarski šoli. Učenci orglarske šole bodo odsej dobivali polletna šolska naznanila.

Na odborovi seji 19. januarja 1928 se je vršil razgovor o cerkvenem ljudskem petju, ki ga bo Cecilijino društvo skušalo po možnosti bolj razgibati, kot se je doslej. Tozadevni poziv na župne urade izide v prihodnji številki ljubljanskega »Škof. lista«.

Kakor je gori omenjeno, je Cecilijino društvo sklenilo zaprositi naše podeželske posojilnice in hranilnice v pomoč orglarski šoli in društvenim namenom. Prošnje so se razposlale začetkom januarja. Prosimo gg. duhovnike in druge prijatelje Cecilijinega društva, naj vplivajo na to, da se naše podeželske posojilnice in hranilnice vsaj z malim prispevkom prošnji odzovejo. Cecilijino društvo bo hvaležno za vsako pomoč. Tudi štajerski denarni zavodi naj prošnje Cec. društva ne prezro; saj je ljubljanska orglarska šola storila mnogo tudi za štajerce, predvsem da jim je izobrazila ravnatelja celjske orglarske šole g. Karla Bervarja in še precej drugih štajerskih organistov. Tudi letos je en štajerc v ljubljanski orglarski šoli, eden pa je pred kratkim izstopil. In »Cerkveni Glasbenik« dela za cerkveno glasbo na štajerskem enako kakor za kranjsko. Zato Cecilijino društvo svojo prošnjo tudi na tem mestu vsem naprošenim toplo priporoča.

ORGANISTOVSKÉ ZADEVE.

Odborova seja društva organistov za mariborsko škofijo se je vršila 12. decembra 1927 v Celju. Prečitali so se došli dopisi. Tajnik Klančnik poroča, da prošnji društva na ministrstvo za socialno politiko ni bilo ugodeno, češ da ni kreditov. Tudi prošnja na ministrstvo saobračaja za znižano železniško vožnjo organistov je bila zavrnjena, ker v pravilniku ni določb za take ugodnosti. Določil se je dan za občni zbor v Mariboru, ki se bo vršil februarja 1928. O tej priliki pojde deputacija k g. knezoškofu in mu razloži slabo stanje organistov. Predsednik Bervar je poročal, da se bo na celjski orglarski šoli odslej poučevalo tudi zadružništvo.

Odborova seja organistov za ljubljansko škofijo se je vršila 18. januarja 1928 v Ljubljani. Predsednik Zdešar je poročal o ustanovitvi »Zveze organistov«.

V društvo se sprejmeta Alojzij Galé, organist na Jančem, in Alojzij Starc, organist v Kresnicah. Blagajnik Premrl je podal blagajniški račun za l. 1927. Društvene podpore so dobili l. 1927: Martin Zupet, Josipina Mrak, Florijan Mejač, Franjo Armeni in Janez Mrak. Škofijske podpore se v l. 1927. niso podelejevale, bodo se pa zopet v l. 1928. Članarino za l. 1927. je od 101 člana plačalo do sedaj 64 članov. Dolguje jih potemtakem še 37. Med temi jih je 17, ki niso poravnali članarine — kljub ponovnim terjatvam — tudi za l. 1926. oz. 1925. Po sklepu zadnje seje v l. 1927. in po ponovni potrditvi tega sklepa v tej seji društvo dotičnih 17 organistov ne prišteva več svojim članom. Ti so: Adamič Kario, Brečko Josip, Bricelj Karol, Cvek Ivo, Felé Ivan, Grad Alojzij, Jančar Jernej, Jovan Vinko, Krule Pavel, Lavrih Alojzij, Marinč Ivan, Ribič Anton, Rozman Alojzij, Sevnik Luka, Slabe Ladislav, Škrjanc Janko in Zabavnik Franc. Pristopijo pa lahko vnovič v društvo s tem, da plačajo pristopnino 10 Din in članarino 25 Din. — Na to sta se pretresla dva organistovska slučaja, oziroma njuni vlogi na škofijski ordinariat. — Končno se je sklenilo, da se o priliki poda deputacija društva k oblastnemu predsedniku dr. Natlačenu, da mu razloži organistovski položaj v ljubljanski škofiji oziroma oblasti.

Društvo organistov za mariborsko škofijo ima svoj redni občni zbor dne 20. februarja ob 10. uri dopoldne v Mariboru v dvorani Zadrुžne gospodarske banke z navadnim dnevnim redom. Občni zbor se je sklical v Mariboru zato, da se ga lahko udeleže organisti iz Slovenskih goric, iz Dravske doline itd., dočim jim je v Celje predaleč. Na železnici bo polovična vožnja. Organistom se bo temeljito razložilo o pokojninskem zavarovanju, zato se naj občnega zbora po možnosti udeleži vsak organist, kdor še ni član naše organizacije, naj pristopi. Stanje organistov je obupno, zboljšali si ga bomo le potom tesne organizacije.

ORGANISTI — NAJBOLJ POZABLJENI!

V listu »Slovenski Gospodar« z dne 22. decembra 1927 sem čital, da je mariborski okrajni zastop določil vsoto 25.000 Din kot nagrado tistim viničarjem, ki so pri enem gospodarju že več kot 25 let. To je gotovo zelo lep in plemeniti čin, za kar bodo viničarji mariborskemu okrajnemu zastopu zelo hvaležni.

Ko sem tozadevno notico čital, pa mi je prišla misel, ali se bo kedaj našel kakšen dobrotnik, ki bi daroval kakšno izdatno vsoto za nagrado organistom, kateri na enem mestu služijo čez 25 let? Poznam organiste, ki službujejo na eni župniji 30, da celo 40 let. Ali bi ti ne zaslužili kakšne nagrade? Saj so navadno vsi veliki siromaki, nekateri še večji kakor viničarji. Ali bodo organisti res ostali vedno pozabljeni? Želim, da bi mi bila v kratkem dana prilika poročati o kakšnem takšnem dobrotniku.

F. Klančnik.

KONCERTNA POROČILA.

I. Koncerti v Ljubljani. — Na narodni praznik 1. dec. 1927 se je vršil običajni novinarski slavnostni koncert. Sodelovali so: operni orkester Nar. gledališča v Ljubljani pod vodstvom kapelnika Balatke, Sancinov komorni trio (gg. Sancin, Marsičeva in Matz), sopranistka Vera Majdičeva ter pevski društvi »Ljubljana« in »Ljubljanski Zvon«. »Ljubljano« je vodil dr. Dolinar, »Zvon« Prelovec. Orkester je izvajal Novakovo »Slovaško suito«, Sancinov trio Beethovnov Trio op. 11.; Majdičeva je pela en Škerjančev in en Lajovčev samospjev, »Ljubljana« je izvedla dr. Kimovčevo »Naročilo« in dr. Dolinarjevo Mavrico, »Zvon« pa je podal E. Adamičevo »Preizkušeno zvestobo« in Pavčičevo »Lenko«. Samospjeva in »Lenko« je na klavirju spremljal prof. Janko Ravnik. Prireditvev je vsestransko uspela. — 3. decembra je orkester muzike kraljeve garde iz Belgrada priredil simfonični koncert ter

podal pod izbornim vodstvom višjega kapelnika podpolkovnika Dragutina Fr. Pokornyja Kalinikova simfonijo v G-molu, odlično, izrazito rusko delo, Milojevičeve Srbske vaške scene št. 1., Dvořakovo »Opoldansko čarovnico«, Gotovaca Simfonijsko kolo in izredno veličastno, francosko marseljezo in rusko himno v sebi spajajočo, zares sijajno Čajkovskega Slavnostno uverturo »1812«. Orkester, močan nad 100 mož, večinoma samih mladih godbenikov, izvrstno discipliniran in vigran, je bil pri sklepni točki pomnožen še z oddelkom ljubljanske vojne godbe. Koncert je bil užitek prve vrste. — 12. decembra se je vršil koncert izbranih del svetovne glasbene literature. Sodelovali so: ga. Medvedova, ga. Thierry, g. Betetto in prof. J. Ravnik. G. Betetto je prednašal predvsem ruska dela, gospa Medvedova francoska, gospa Thierry pa slovenska, češka in slovaška. Koncerta podpisani žal nisem slišal. — 16. decembra je bil simfonični koncert orkestralnega društva G. l. Matice ljubljanske s sodelovanjem godbenikov godbe dravske div. oblasti. Beethovnova overturo »Egmont« in simfonijo št. 1. ter Griegovu suito je vodil Emil Adamič, Debussyjevo suito Childrens Corner (Otroški kot) pa L. M. Škerjanc. Vse skladbe so bile primeroma jako dobro podane. Orkester Orkestralnega društva napreduje, kar nam je svedča v veselje, društvu in njihovim dirigentom v čast. — 9. decembra je priredila pianistka gospa Dana Golia-Kobljerjeva samostojen klavirski koncert. Zaigrala je d'Indijevo Sonato v treh stavkih, skladbo, ki prikazuje mnogo glasbenih lepote, a je v celoti le preenolična in dosledno izbegava daljšo, naravno vodeno glasbeno črto. Sledile so skladbe štirih slovenskih skladateljev: Kogojev Andantino cantabile, moj tema z variacijami v E-duru, dve Škerjancjevi skladbi in Janko Ravnikov Karakteristični valček. Slovenski skladatelji smo gospe Kobljerjevi hvaležni, da se je zavzela za naše, tolikrat zapostavljene in omalovaževane stvari in jih dovršeno predstavila našemu — za te vrste glasbo žal premalo se zanimajočemu — občinstvu. Višek koncerta so bili Skrbabinovi preludiji in satanska pesem ter zlasti Balakireva orientalska fantazija »Islamey«, ki se je umetnica v njih posebno ogrela in jih dala z veliko rutino in čustvom. — 11. januarja je Svet slušateljev ljubljanske univerze priredil koncert na čast reprezentance Mednarodnega združenja visokošolcev o priliki zborovanja izvrševalnega odseka v Ljubljani. Sodelovali so: Akademski pevski zbor iz Ljubljane pod vodstvom Franceta Marolta ter gojenci državnega konservatorija: violinist Karel Rupel, pevec Marijan Rus in pianist Pavel Šivic. Zbor je dobro izenačen, izorno izvežban in discipliniran in je odpel 10 zborovskih skladb: Mirkovo Jutro, Foersterjevega »Spaka«, Savinovo »Kosoc«, E. Adamičevo »Kregata se baba in devojkac«, Pavčičevo »Kmečko balado«, Ravnikovo »Kam si šla, mladosti moja« in 4 narodne sveže in ognjevito, nekatere v izredno lepi interpretaciji. S takim zborom bo France Marolt brez strahu smel nastopiti kjerkoli tudi v tujini. Na tem koncertu je pokazal odlične pevske zmožnosti Marij Rus, ki razpolaga s silnim baritonom in ga smemo prištevati našim resnim, zmognim solistom. Istotako je napredoval violinist Karel Rupel, ki se je izkazal zlasti v Wiéniawskega »Spominu na Moskvo« upoštevanja vrednega virtuza. Na klavirju je oba rahločutno spremljal Pavel Šivic.

II. Koncerti drugod. Meseca novembra je bil v Mariboru koncert tamošnjega Männergesangsvereina, 1. decembra časnikarski koncert, 2. decembra koncert godbe kraljeve garde, 3. dec. koncert Zíkovcev. Na Ljudski univerzi v Mariboru je v novembru koncertiral Kroemerjev koncertni trio, v decembru baritonist mariborske opere g. Fran Neralič. — Na Vrhniki se je 27. novembra vršil pevski koncert Pevskega društva Sv. Cecilije. — V Trzinu sta v novembru koncertirala violinist Karel Rupel in pianist Marjan Lipovšek. — 4. decembra je bil koncert v Ljudskem domu v Št. Vidu nad Ljubljano. Bila je to preskušnja novih Franc Jenkovih orgel za katoliško cerkev v Belgradu. Orgelske točke sem izvajal podpisani, pevske točke — 12 cerkvenih pesmi slovenskih skladateljev — je zapel šentiviški cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. organista Fr. Bričlja, orgle pa je razložil kanonik dr. Franc Kimovec. — Sancinovo trio je 4. decembra koncertiral v Zagrebu, 6. decembra v Belgradu. Ravno-

tam sta se 17. in 18. decembra vršila dva cerkvena koncerta na novih orglah katoliške župne cerkve. Sodelovali so: g. kapelnik belgrajske opere Lovro Matačić, g. Anton Tevž, g. Karel Holub, kanonik dr. Fr. Kimovec in tamošnji pevski zbor. — 14. januarja je koncertiral v Zagrebu slovenski učiteljski pevski zbor pod vodstvom prof. Srečka Kumarja. Pel je zборе E. Adamiča, Lajovica, Ravnika in Škerjanca ter sijajno uspel. **St. Premrl.**

DOPISI.

Turin. (Proslava sv. Cecilije.) Dne 27. novembra se je zbralo okoli 400 pevcev in pevk v lepi, prostrani cerkvi »Angeljev varuhov«, da počaste svojo nebeško zaščitnico. Bili so trije zbori — eden iz mednarodnega sal. bogoslovja, drugi iz škofovskega semenišča in tretji — zbor turinskih deklet. Prvi, največji, ki je predstavljal 25 raznih narodnosti, med temi tudi Slovenijo, je zavzel prostor obširnega prezbiterija. Drugi je bil na koru in tretji v ospredju srednje ladje. Maševal je predsednik turinskega okrožja Cecilijanskega društva. Peli smo vse gregorijansko: Mašo »B. M. V. cum jubilo« in »partes variables« iz prve nedelje adventa. Mogočne orgle so ovijale veličastne speve v še bolj globok značaj cerkvenosti. Ljubek je bil graduale z živahnim »Alleluja«. Prijeten utis je naredilo menjavanje zborov, ki je posebno pri vesperah prišlo do veljave. Pogrešali smo le kakega polifoničnega moteta, ki bi zamogel tvoriti vrhunec nastopa.

Jerko Gržinič.

Šmarjeta pri Novem mestu. Ko pregledujem »Kazalo člankov in dopisov v »Cerkv. Glasbeniku«, zaman iščem kakega poročila iz našega kraja. Zato naj navedem par glavnih stvari o našem sedanjem glasbenem življenju.

Orgel v cerkvi sedaj nimamo. Ko so namreč podrl predlanskim zadnji del še stare cerkve, so morale seveda tudi orgle ven. Bile so že zelo stare in jih je menda izdelala neka tvrdka iz Kamnika. Velike tipke (navadno bele) so bile črne, male pa bele; manual je bil ob strani v orglah. Tudi les je bil že ves črviv. Nekdo se je izrazil o igranju na orglah, da se je slišalo, kot bi kdo »dražje lomil«. Namesto orgel je sedaj na koru organistov harmonij, ki skoraj nadomestuje po moči in glasu orgle, le pedalov pogrešamo. — Nove orgle, oziroma zelo, zelo predelane stare bodo morale biti precej večje kot so bile stare, da bodo odgovarjale velikosti nove cerkve. Seveda bo treba pri tem gledati na cerkvene denarne razmere. Cerkev ima sedaj ob zidavi zelo veliko stroškov.

Pevski zbor šteje 16 pevcev (9 sopr. in altov, 7 ten. in basov). Zbor vodi moj oče, organist-skladatelj Ignacij Fabiani, ki je tekom 17 let ki jih je že preživel v Šmarjeti, jako dobro izuril zbor. Pevci znajo zelo veliko pesmi. Poleg slovenskih skladb pojo tudi nekaj prestavljenih nemških. Naši ljudje imajo še vedno raje stare pesmi, od katerih so mnoge res tudi lepe. Na novejšo se ne morejo navaditi, ker žal ne znajo v skladbah brati duše in čuvstev, ki jih je umetnik vлил vanje. Kljub temu se sliši vedno manj starih pèsmi, a tem več novih Mavovih, Premrlovih in drugih. — Slediti je pač treba času.

Rafael Fabiani, dijak.

Lom. V mesecu novembru 1927 je g. Anton Dornič, izdelovatelj orgel v Radovljici, prenovil orgle v župni cerkvi v Lomu. Naredil je nove prospektne piščali principala s polnim, pojočim glasom. Napravil je tudi pedalno zvezo z manualom.

Orgle so delo orglarskega mojstra Petra Rojca iz Tabora pri Podbrezju na Gorenjskem, ki je postavil več orgel v Sloveniji. (Gl. »Cerkv. Glasbenik« I. 1918., str. 57 in 58, članek »Nekoliko statistike o orglah v ljubljanski škofiji.) Imajo 10, popolnoma normalno uglašanih registrov. Režoče registre, ki smo jih pogrešali, nadomestuje sedaj novi Principal, ki ima v zvezi z reg. Salicional 8' prijetno režoče glas. Orgle imajo lepo, bogato pozlačeno omaro, ki jo krasi zlasti nove piščali srebrno-blesteče barve.

Prenovljene orgle so bile 4. decembra 1927 slovesno blagoslovljene. Ob tej priliki je imel lep govor o orglah in petju g. Leop. Govekar, kaplan v Križah, ki je po blagoslovu tudi igral na orgle in jih vpričo v cerkvi zbranega ljudstva preizkusil. Delo je dobro izvršeno.

Fr. Govekar, župnik.

Cecilijansko društvo v Ptuj. Poročal sem že lansko leto med drugim v nekem dopisu v »Zborih« o Cecilijanskem društvu, ki se je na iniciativo in s požrtvovalnostjo gospe dr. Kotnikove osnovalo v ptujski župniji sv. Petra in Pavla. Nisem se takrat motil, ko sem že v začetku osnovanja temu društvu obetal lepo bodočnost. Danes beleži to društvo že lep napredek.

Zbor razpolaga zaenkrat z lepim ženskim materialom, posebno moram podčrtati lep alt gospe Kotnikove in soprane vobče. Moškemu zboru primanjkuje zaenkrat izrazitih glasov, vendar dajejo pa mešanemu zboru krepko enotnost. Zbor je sestavljen večinoma iz okoličanov, preprostih in glasbeno večinoma nepodkovanih ljudi. Zato je začetno delo seveda precej otežkočeno. Gosp. pevovodja ima pač težko delo, gotovo pa tudi prijetno zadoščenje. Za božične praznike je zbor podal prav krasno celo vrsto slovenskih božičnih pesmi, večinoma starejšega datuma.

Pevovodji bi priporočal, da začne zbor glasovno in teoretično izobraževati. Koliko bo potem delo lažje. Mislimi je treba na modernejšo slov. cerkveno glasbo — podlago temu pa tvori predvsem glasbena inteligenca pevcev.

Kakor rečeno, je društvo šele v povojih in je v tem kratkem času napravilo več kakor svojo dolžnost. Predpogoj je dobra volja vseh članov, vse drugo pride neposredno. Upam, da nam bode zbor v doglednem času napravil cerkven koncert, prvič morda v skromnejši obliki, vendar mora društvo na to misliti, če hoče ostati verno svojim ciljem, ki si jih je postavilo. Društvu čestitam na uspehih, ki jih je pokazalo za praznike in želim kar najboljšega razmaha.

Karel Pahor, ravn. Glasb. matice.

OGLASNIK ZA CERKVENO IN SVETNO GLASBO.

Josip Sicherl: **Pastirci iz spanja.** 16 božičnih pesmi. Cvekovi, Gerbičevi, Vavknovi in drugi napevi. Z dovoljenjem kn. šk. ordinariata v Ljubljani z dne 3. oktobra 1927, št. 3218. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1927. Cena partituri Din 36.—, glasovi po 6 Din. — V pričujoči zbirki objavljene božične pesmi naših starejših skladateljev: Cveka, Gerbiča, Levičnika, Riharja, Vavkna in nekaterih drugih neznanih, kakor tudi Sicherlovih, v celoti ne dosegajo vrednosti prve pred nekaj leti izdane zbirke. Je pa tudi med temi pesmimi, ki so povečini lahkega, domače-pastoralnega značaja, nekaj prav lepih in značilnih; posebno Cvekova »Angelsko petjec, Levičnikova »Po koncu narodit« in pesem »Ko krog in krog vse mirno spi«. Prijetno tekó Vavkrove in Gerbičeve, ki prehajajo deloma v resnejši cecilijanski slog; istotako Sicherlove. Prireditev je kar moč preprosta, namenjena šibkejšim zborom. Med tiskovnimi napakami omenjam, da mora v Cvekovi pesmi »Angelsko petjec v 13. taktu v orgelskem basu stati a; par drugih si bo vsakdo lahko sam popravil. Škoda, da pesmi niso označene s številkami.

Premrl.

P. Hugolin Sattner: **Kraljici miru.** Tri Marijine pesmi za soli in mešan zbor zložil — — — Natis dovol. škof. ordinariat Ljubljana, 8. okt. 1927, št. 3863. Ljubljana 1928. Založil franč. samostan Ljubljana. Natisnil Čemažar in drug. Cena 20 Din. — To niso običajne pesmi, niti v tisti slovesni obliki ne, ki smo je pri Sattnerju vajeni, teñveč mogočne kantate so, na široko razpredene. Pa so kljub vsej kraljevski veličastnosti — Kraljico opevajo — in izraziti plastiki, da se zde kakor iz marmorja in granita izklesane, vendar polne mehke, kar božajoče melodičnosti. In poglej jih po harmonično-modulatorični plati: ista krepka, izrazita mogočnost, bujna pestrost, pa vendar odeta v toliko nežnost in sočno tople prisrčnost, da dušo prevzema. Poleg tega ne smemo prezreti živahnega melodično-harmoničnega teka in učinkovitega stopnjevanja.

Največ bodo pa imeli srcem povedati čuvstveni samospevi. Čudno je to, da se skladatelj kar ne ustavi: vedno bolj živahen je, vedno bolj plemenit, vedno bolj širokopotezen...

Skladbe navzlic temu, da so široko razpredene, vendar niso težke; nobenemu zboru ne bo žal, da se je potrudil in se jih naučil. V kolikor so nastopale pri koncertih, so s svojo iskrenostjo učinkovale tako, da se niso le Slovenci, ampak tudi glasbeno visoko izobraženi tuji močno za nje zavzemali in si jih skušali prisvojiti. — Nekaj predznakov je v tisku izostalo, pa so vsi taki, da si jih bo vsakdo lahko sam dostavil. V naslovu naj bi stalo: »mešani zbor«, »ordinariat« v Ljubljani, in franč. samostan »v Ljubljani«.

Kimovec.

Martin Zeleznik: Kristus rojen je. 10 božičnih pesmi za meš. zbor in orgle zložil — — — Z dovoljenjem škof. ordinariata v Ljubljani, dne 31. okt. 1927 št. 4022. Samožaložba. Sorica. Cena 14 Din. — Zeleznik je znan po nežni milini, prav tako pa po jasni preprostosti v svojih skladbah. Tudi te skladbe so polne drobnih lepot v jasnih, pa preprostih pevskih domislekih. Spremljanje samo pa je bogato, včasih prebogato (št. 2 in 8) instrumentalno figurativno zamišljeno, kar je mestoma tudi na pevski del »plivalo, kot n. pr. na tenor v 3. ali prvi zbor v 4. pesmi. Take stvari se na oko zde lahke, ker so enote razdrobljene v manjše dele, po dva in dva; prav take kratke skupine, po dve in dve noti na zlog, se zelo težko lahno, gladko pojo, brez sunkov, zastankov. — Dehteče skladbe zahtevajo zelo spretnega organista in dobre, mehke orgle. Pesmi ni deset ampak osem. Št. 1., 3., 5., 6. so zelo lahke.

Kimovec.

Alojzij Mav, C. M.: Sv. Križev pot, 4 napevi za mešani zbor ali ljudsko petje. Odobril kn.-šk. ordinariat v Ljubljani 8. marca 1926 št. 862. — Založila in razpošilja misijonska hiša pri sv. Jožefu, Celje. Cena 3 Din. — V krajih, kjer opravljajo pogosto, ponekod skoro vsako nedeljo, pobožnost sv. Križevega pota, je za petje potrebnih več napevov. Štirje Mavovi napevi so čedni in prikladni. Za ljudsko petje so primerni trije zadnji. Skladbicam sta podloženi po dve kitici, celotno besedilo pa je tiskano posebej. Oblika ročna, papir lep, tisk čitljiv. Priporočam.

S. P.

Stanko Premrl: Hvalnice nebeški Gospe (Silvin Sardenko). Dvoglasne pesmi s harmonijem ali klavirjem. Ljubljana 1927. Samožaložba. Cena 15 Din. — Zopet novo delo zelo plodovitega skladatelja! Ko sem je vzel v roke, mi je bilo jasno, da ne bo nič vsakdanjega — in res je treba »Hvalnice« prišteti k najzrelejšim in najbolj poglobljenim delom, kar nam jih je podaril Premrl. Če bi ljubeznivega mojstra ne poznal, bi mogel iz tega dela, ki nam v njem odkriva svojo notranjost, sklepati z gotovostjo na marsikatero plemenito značilnost avtorja; in z menoj vsak enako čuteč glasbenik. Iz tega cikla sedmerih hvalnic v čast nebeški Gospe veje globoka pobožnost, in notranjost mojstrovo spoznamo tem laže, ker piše moderno. Da se na kratko izrazim: harmonija je plemenita, izbrana, s presenetljivimi zvočnimi kombinacijami, in ni nikakor pretirana; melodija iskrena, v dobri obliki; spremljanje naravno dviga delo; besedilo pa prinaša duhovito, fino in občutno religiozno liriko Silvina Sardenka. Ali potrebuje zbirka potemtakem še kakega priporočila? Glasbenega slovstva za dva glasa s spremljanjem itak nimamo dosti, zato treba to zbirko tem bolj pozdraviti, ki bo kakor v cerkvi tako tudi v koncertni dvorani ugajala. Nekatere pesmi, n. pr. štev. 2, 4, 5, morejo dobro služiti kot dueti, nekatere celo kot samospevi, večina pa kot zborovske skladbe; tu in tam bi mogli mesto ženskih glasov za spremembo nastopiti celo moški. Spremljanje je označeno ali za harmonij ali za klavir; vendar je stavek sam kot tak z izjemo drugega dela 4. pesmi bolj prikladen harmoniju. Edino to pogrešam, da ni Premrl s svojim bogatim kontrapunktičnim znanjem dela semtertje izgradil polifonno. Ali pa je skladatelj pisal namenoma homofonno. — Glasbena misel v št. 1 (F-dur) »Hvaljena bodi gospa« itd. se prikaže zopet v 3. in 7. pesmi in učinkuje vedno izredno dobro. Navdušenja polna je 6. pesem v jasnem D-duru z veličastnimi postopi. Sicer pa vzemi katerokoli pesem, vsaka je lepa. Zato sežite po delu! Kot sklep tej oceni bi še rad omenil misel, ki jo je nekje izrazil Schumann in ki se prilega tudi tem pesmim: »Ich möchte diese Lieder einem edlen Gestein vergleichen, wie es sich oft unter unscheinbarer Erdrinde verbirgt; es gehört Fleiß und Liebe dazu, es hell ans Tagelicht zu fördern.

Dann aber gewiß wird man sich des echten, reinen Glanzes freuen, den sie ausstrahlen.« In ker je za naštudiranje teh pesmi res treba le »pridnosti in ljubezníc, ker pesmi niso težke, ali vsaj posebno težke ne, bodo »Hvalnice« med Slovenci gotovo naše svoje ljubitelje in gojitelje.

Hochreiter.

Stanko Premrl: »Le spi« in »O ve lesene jaslice«. III. natis. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 2 Din.

Gustav Ipavíc-Josip Pavčič: Sveta noč. Za klavir in petje. Založba Jug v Ljubljani. — Lepo G. Ipavčevó božično pesem podaja J. Pavčič našim malčkom v preprosti, pa vendar jako spretni in primerni prireditvi. Drugi del je dvakrat variiran.

Vasilij Mirk: Deset povesti za naše klavirsko mladino. Zbirka lahkkih rondójev na podlagi narodnih pesmic. Izdalo Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. 1927. — Skladbe, pisane v lahkem, mladini primernem stavku, imajo v svoji glavni temi za podlago priljubljene narodne pesmi. G. skladatelj jih je naslovil: O čuku in sovi, o črnem kosu, o samotnem potniku, o barčici na morju, o rožmarinu, o rožicah na polju, o veselem pastirčku, o škrjančku, o meglici nad jezerom, o vojaškem bobnu. Oblika skladb je tridelna (ABA) in sicer prinese glavni stavek narodno pesem, stranski pa je prosto zložen. Prav bi bilo, da bi tudi stranski stavek vzrastle iz narodne pesmi same, kar se tu navadno ne zgodi. Skladbe so označene s prstnim redom in je s tem igra mladini olajšana. Izrazi za brzino izvajanja naj bi bili izključno slovenski. Zbirka bo našim mladim pianistom dobro služila. Pa tudi odrasli se je bodo s pridom in veseljem posluževali.

St. Premrl.

NAŠI GLASBENI LISTI.

Pevec 1927, 11. in 12. Prof. M. Bajuk pričinja članek »Mera v slovenski narodni pesmi« in hoče pretresti najprej slovenske do sedaj izdane nar. pesmi v tem pogledu, potem pa še druge, ki leže po raznih shrambah in arhivih. Na vsak način je potrebno in že skrajni čas, da dobi širna slovenska glasbena javnost pogled v dosedaj nabrani bogati material naše narodne pesmi. — Slede vesti o naših pevskih tečajih, vestnik Pevske zveze, poročilo o koncertih, o novih skladbah, iz glasbenih listov in razne vesti. — V glasbeni prilogi so izšle tri skladbe: p. H. Sattnerjeva »Svetonočna« za meš. zbor in klavir, dr. Anton Dolinarjeva »Božični zvonovi« za meš. zbor in klavir ter Gotard Rottov »Oče naš« za meš. zbor. — »Pevec« je završil 7. letnik ter obeta, da se bo pod dr. Dolinarjevim uredništvom vedno lepše razvijal.

»Zboric« 1927, 11. in 12. Slovenski skladatelji (podpisanih je 14) zavračajo name-ravano okrnitev slovenske univerze, pač pa naj se ista še izpopolni z ustanovitvijo muzikološke stolice. — Slede tri pesmi. — Dr. Anton Schwab piše v članku »Ipavci in jaz« jako zanimive in važne stvari o Gustavu Ipavcu. — Med našimi skladatelji je omenjen Anton Jobst. — Slede poročila o pevskih društvih, njih zgodovini, o glasbenih listih, o novih skladbah in izdajah, o naši operi in koncertih ter razne vesti. — Skladbe so izšle v 11., 12. številki »Zborovc« sledeče: dr. Gustav Ipavčev moški zbor »Slovo od doma«, narodna »En fantič je prišu«, harm. L. Zepič, narodna iz Kokošarjeve zbirke »Ura bije«, harm. E. Adamič, V. Mirkov meš. zbor »Divja rožica«, Saša Šantlov 5 glasni meš. zbor »Pri zibelci«, I. Ocvirkov moški zbor »Kralj Matjaž«, Ant. Jobstov meš. zbor »Polžek« in Ciril Pregljev meš. zbor »Da bi jaz znala, ker i je moj!« — »Zboric« so dovršili tretji letnik in pod Zorko Prelovčevem skrbnem uredništvu razveseljivo napredujejo.

Sveta Cecilija 1927, 6. Dr. Antun Goglia završuje razpravo o hrvatskem glasbenem zavodu v Zagrebu (1827—1927); dr. Josip Vajs piše o novi izdaji staroslovenskega misala; dr. Josip Mantuani nadaljuje življenjepis slovenskega orglarskega mojstra Frančiška Ksaverja Križmana (ob 200 letnici njegovega rojstva); Ivan Kokot se spominja koralista Dom Mocquereaua o priliki 50 letnice njegovih redovnih obljud; Lujo Šafranek-Kavič se spominja pevca Ernesta viteza Cammerota o 40 letnici njegovega

prvega nastopa v Zagrebu; dr. Josip Andrić poroča o drugi operi Šafranek-Kavičević »Medvjedgradski kraljici«, Ivan Jagodič o cerkvenem petju v Pagu, Kalper o koncertni sezoni v Splitu, Šafranek-Kavič o jesenski koncertni sezoni v Zagrebu; Janko Barle razpravlja o božičnih igrah v Južni Srbiji; o. Antonin Zaninović piše o popu Mate Kurtoviču; slede dopisi, glasbena literatura, razne vesti itd. — V glasbeni prilogi se nahajata dve Tačlikovi pesmi, dve Pokazovi in ena Mlinar-Cigaletova. — »Sveta Cecilija« je končala 21. letnik. Želimo ji, da ostane pod skrbnim uredništvom Janko Barlejevimi še v bodoče tako izvrstno urejevan, širokopotezen glasben list, kakor je sedaj.

Glazbeni Vjesnik 1927, 11. prinaša sliko in življenjepisne podatke o Ivu Muhviču, višjem vojnem kapelniku v Zagrebu; N. Erega poroča o hrv. pevskem dnevu v Zagrebu; sledi govor Nikola Fallerja, govoren o ravnokar omenjeni priliki; urednik dr. Markovac nadaljuje razpravo o naših narodnih pesmih in poroča o koncertih. Pevske vesti.

Muzika 1928, 1. Ta ravnokar izišli nov glasbeni list izhaja kot mesečnik v Belgradu. Urejujejo ga dr. Miloje Milojević, Kosta Manojlović in Rikard Švarc. List stane letno 120 Din. Prva številka ima članke: O lepoti, Naša prva reč, Etika muzičke kulture, Gusle i guslari, Gramofon u muzičkoj nastavi. Slede poročila o koncertih, operi (belgrajski, zagrebški in ljubljanski), o glasbenem življenju v inozemstvu, kratke vesti, pregled glasbenih izdanj, glasbena društva.

»**Nova Muzika**«. Z novim letom 1928 začne Glasbena Matica v Ljubljani izdajati dvomesečnik »Novo Muziko«. »N. M.« bo imela glasbeno-književni in glasbeni del s. prilogo »Mala Nova Muzika«. V glasbeno-književnem delu, ki bo za sedaj obsegal 4 strani, se bodo strokovno in v poljudni besedi obravnavala vsa vprašanja sodobne domače in svetovne glasbene umetnosti. Glasbeni del bo na 12 straneh prinašal v najmodernejšem notnem tisku vokalne in instrumentalne skladbe slovenskih, hrvatskih in srbskih skladateljev sodobnih smeri. Priloga »Mala Nova Muzika« bo objavljala sodobna glasbena dela najrazličnejše vsebine tudi za manj spretno izvajavce ter bo odprta zlasti našemu skladateljskemu naraščaju. Izhajala bo na 4 straneh iste oblike, ko »N. M.« Prvi zvezek »N. M.« bo prinesel kratke, informativne članke o sodobni glasbi, dalje skladbe Matije Bravničarja, Marija Kogoja, Mihovila Logarja, Slavka Ostrca, L. M. Škerjanca. »M. N. M.« bo objavila krajše, interesantne skladbe Janka Ravnika, Slavka Ostrca, Stanka Premrla, Saše Šantla itd. »Novo Muziko« bo urejeval Emil Adamič, izdajala pa Glasbena Matica. — Dvomesečnik »N. M.« bo imel obliko »Novih Akordov«. Imel bo po risbi akad. slik. Justina umetniško izdelan ovojni list v treh barvah. — Da bo Glasbena Matica mogla določiti vsaj približno število izvodov »Nove Muzike«, se vsi zainteresirani naprošajo, da ji prijavijo po dopisnici svoje naročilo. — Celoletna naročnina, t. j. 6 zvezkov 100 Din.

RAZNE VESTI.

Osebnosti. Slovenski skladatelj Emil Adamič je obhajal o božiču 1927 petdesetletnico rojstva, slovenski skladatelj dr. Anton Schwab pa v januarju 1928 šestdesetletnico. Obema odličnima našima glasbenikoma in kulturnima delavcema najiskrenejše čestitamo, želeč jima še mnogo zdravih in plodonosnih let. — G. Rado Šturm je obhajal meseca avgusta 1927 tridesetletnico svojega sodelovanja pri glasbenem društvu »Ljubljana«. Naj bi še dolgo pel!

Umrla je 20. decembra 1927 v Ljubljani stolna pevka gdč. Marija Gorenjc. Imela je velik pevski dar in ga pridno uporabljala v čast božjo. Na stolnem koru je pela ravno štiri leta. Sodelovala je tudi pri »Ljubljani«, Krekovi prosveti, Ljudskem odru. Sicer je bila zaposlena v Jugoslovanski knjigovoznici, kjer je med drugim razpošiljala v svet tudi naš list. Na dan kraljevega rojstnega dne 17. decembra je še pela pri slovesni maši v stolnici, ko se je pela Reficejeva Missa s. Theresiae ab Infante Jesu in Sattnerjev Te Deum. To je bil njen zadnji spev. Upamo, da ga nadaljuje v večnosti, srečna pri Bogu.

Umrli so meseca januarja 1928: Janez Némethy, učitelj-kantor v Turnišču, učiteljeval in vodil cerkveno petje 42 let; Anton Nemeč, župnik-zlatomašnik v Kokri, eden najstarejših slovenskih cecilijancev; Božidar Drošč, organist v Št. Jurju ob Taboru, v moški dobi 44 let; bil je občinski in posojilniški tajnik. Naj počivajo v miru!

Gospa Ivanka Negro-Hrastova, bivša učiteljica Glasbene Matice v Ljubljani in sedaj poročena v Győr (Raab) na Ogrskem, je 25. novembra 1927 z velikim uspehom koncertirala v Budimpešti. Na klavirju jo je spremljal dunajski dirigent dr. Ludwig Kaiser. — V ljubljanski operi pa je gostovala koncem l. 1927. gospa Faneta Hermsdorf-Bilina, rodom Ljubljančanka, sedaj operna pevka v Nemčiji.

V Pragi je umrl meseca novembra 1927 Julij Junek, profesor državnega konservatorija in virtuoz na čelu. Od 1897—1900 je bil učitelj Glasbene Matice v Ljubljani in objavil v »Novih Akordih« nekaj klavirskih skladb.

G. Alojz Polič, organist in kapelnik v Postojni, želi premeniti službo in se v tem oziru priporoča.

Zajčevo opero »Zrinjski« so l. 1927. vprizorili v Bratislavi in v Pragi.

Društvo sv. Hieronima razpisuje do 15. aprila 1928 opoldne natečaj za skladbo maše v čast sv. Hieronimu, zloženo na staroslovensko liturgično besedilo, ki je objavljeno v »Katoliškem listu« 1928, broj 1. Nagradi sta dve: 3000 in 2000 Din. Natečaj se vrši radi proslave 60 letnice imenovanega društva.

Tržaški stolni organist Gastone Zuccoli je ob 700 letnici sv. Frančiška Asiškega zložil latinsko mašo v čast temu svetniku. Maša je zložena za mešani zbor z orglami in je veličastna skladba. Založila in izdala jo je Casa Editrice »Musica sacra« v Milanu. Partitura stane 20 lir, glasovi po 1 liro 80.

Tečaj za vzgojo in izobrazbo glasu se je vršil sredi januarja v Ljubljani. Priredila ga je Prosvetna zveza. Predaval je dr. H. Egenolf, profesor za vzgojo glasu v Berlinu. Tečaj je bil precej dobro obiskan.

Pevska zveza je priredila 24. in 25. januarja pevski tečaj v Celju. Predavali so: prof. Bajuk, dr. Dolinar in kapelnik Gašparič.

Založništvo »Breitkopf & Härtel« v Leipzigu je ravnokar izdalo celotno izdajo Johann Brahmsovih skladb v 26. zvezkih. Med temi so simfonije, overture, serenade, koncerti, razne komorne skladbe (sektati, kvinteti, kvarteti, trio, duo), klavirske, orgelske in zborovske skladbe ter samospevi. Celotna izdaja stane 800 mark, vezana 900.

Ogrski skladatelj Zoltán Kodály je pred kratkim zložil 55. psalm »Psalmus hungaricus« za tenorski samospjev, mešani zbor in orkester, ki ga evropski in ameriški glasbeni svet prišteva k posebno odličnim večjim zborovskim delom sedanjosti.

DAROVI ZA CERKVENI GLASBENIK.

Po 100 Din: Hranilnica in posojilnica v Kamniku; po 70 Din: Anton Lavrič, regenschori v Ljubljani; po 60 Din: Msgr. dr. Andrej Karlin, knezoškof v Mariboru, Vlado Lempl, organist, Selnica ob Dravi; po 40 Din: Gojmir Adamič, Trnovo pri Ilirski Bistrici; po 35 Din: Stanko Grabnar, regenschori v Ljubljani; po 20 Din: Marica Ložar, učiteljica v Moravčah; po 15 Din: Niko Loboda, organist v Kočevju; po 10 Din: Neimenovan, Žiri, S. Evfrozina Jureš, učiteljica v Topošnici, Josip Juran, organist v Planini, o. fra Ivan Bronič, župnik v Promini (Dalm.), Lovro Hafner, organist v Preski, frančiškanski samostan na Brezjah, župni urad v Stranjah pri Kamniku, župni urad v Sostrem, usmiljene sestre v Radečah pri Zid. mostu, Jožef Rozman, prefekt v Št. Vidu nad Ljubljano, Anton Golé, kurat na Golniku, Kazimir Petrič, kapelnik v Ljubljani, Pavel Žagar, organist v Št. Vidu pri Stični, Francka Miklavčič, učiteljica v Zireh, Minka Zacherl, učiteljica v Mariboru. — Vsem darovalcem se najlepše zahvaljujemo.

POPRAVEK.

V jubilejni številki »Cerkv. Glasbenika« (1927, 5, 6) je na strani 67 naveden Metod Kumar, na strani 126 pa isti med umrlimi. Z obema je identičen Ciril Metod Kumar, ki še živi in prinašamo na drugem mestu v današnji številki njegov življenjepis.

LISTNICA UPRAVE.

G. A. S. B. — Vašim željam žal ne moremo vstreči.

NEKAJ VPRAŠANJ NAROČNIKOM „CERKVENEGA GLASBENIKA“.

1. Ali ste že poravnali letošnjo naročnino?
2. Ali ste že pridobili kakega novega naročnika: kakega duhovna, učitelja, dijaka, organista, kako šolo, društvo, kakšen pevski zbor, kakega pevca ali pevko itd.?
3. Ali bi ne hoteli v bližnjem ali vsaj doglednem času tekočega leta postreči našemu listu — če ne že s člankom — pa vsaj s kratkim dopisom ali kakršnokoli glasbeno drobtinico?
4. Ali ste v minulem, jubilejnem letu poslali »Cerkvenemu Glasbeniku« kak prispevek v njegov fond? Če niste, storite to letos!
5. Ali bi se zlasti mlajšim naročnikom ne zaželelo poznati tudi starejše letnike »Cerkvenega Glasbenika«? Imamo jih še precej in dajemo po zelo nizki ceni.
6. Ali bi ne bilo prav, če imate pevski zbor, da si naročite celoletno nekaj več posebnih izvodov naše glasbene priloge? Po 10 in več izvodov naročene dajemo po dinarju.
7. Ali Vas kaj zanima, kje, koliko in kakšne naročnike ima v 51. letnik stopajoči »Cerkveni Glasbenik«? Ker upamo, da gotovo, bomo na to vprašanje odgovorili v prihodnji številki. Na prvih šest vprašanj pa blagovolite odgovoriti, cenjeni naročniki! Čim prej, tem bolje.

Uredništvo in uprava.

Naše priloge. Današnji številki je priložena glasbena priloga (4 strani) s sledečimi skladbami: Himna farnemu patronu za mešani zbor, zložil Stanko Premrl, Veni s. Spiritus, za mešani zbor in orgle, zložil Matija Tomc, Cdpev v čast sv. Jožefu, za mešani zbor, zložil Alojzij Mav. Posamezni iztisi po poldrugji dinar.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 40 Din, za dijake 25 Din, za Italijo 50 Din, za Ameriko 1 dolar. Uredništvo in upravništvo: Pred Škofijo 12/I. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani Karel Čeč.